

MAGYAR LAPOK

+ 3 Le

postai piattá in
aprobati Dir. Gen. PT.

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak

BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 236 (1382) szám * Szombathely, 1936 október 17

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Belgium magyarázza a fegyverkezésre irányuló önálló lépését

A londoni belga követ Eden külügyminiszternél. — A francia parlament külügyi bizottságait összehívták

Londonból jelentik: A belga követ csütörtökön este megjelent a külügyminisztériumban és ott hosszas tanácskozást folytatott Edennel. A megbeszélésen a belga nagykövet hangsúlyozta, hogy semmi esetre sincs arról szó, hogy Belgium más kötelezettségétől is szabadulni akar, mint amit a király beszédében kifejtett. A vezérkarok megegyezése továbbra is érvényben marad.

Párizsból jelentik: Francia politikai körökben fokozódik a megdöbbenés Belgium magatartása miatt. A lapok kifejezik a közvélemény keserű hangulatát, de egyáltalán a francia külpolitika némely tényét is okolják a belga lépés miatt. A sajtó állásfoglalásában különösen az *Echo de Paris* és a *Petit Parisien* megnyilatkozásai olyanok, melyek általános közhangulatot fejeznek ki. Az *Echo de Paris* azt írja, hogy Belgium a locarnói egyezmény otthagásával követte Németországot, s hogy emiatt a francia-belga katonai egyezmény is megszűnt. A *Petit Parisien* szintén azt hangoztatja, hogy az önálló belga fegyverkezés nem egyeztethető össze a francia-belga katonai szövetséggel. Azonban Belgium ezt a lépést azért tette, mert

az újabb külügyi fejlemények között megriadt attól, hogy a francia-orsz katonai egyezménynek milyen gyakorlati kihatásai állhatnak elő Belgiumra nézve is.

Párizs figyelme most arra irányul, hogy a hivatalos politikai körök mit fognak tenni. A kamara és a szenátus külügyi bizottságát tanácskozássra hívták össze. Blum és Delbos egész nap megbeszélést folytatott a vezető politikusokkal és képviselőkkel. A megbeszélésen az a vélemény alakult ki, hogy Belgium lépése teljesen új helyzetet teremtett a locarnói hatalmak számára és most már a köztük tervezett öthatalmi értekezletnek is teljesen új szempontok szerint kell tárgyalnia.

Brüsszelből jelentik: A belga lapok élénken tiltakoznak a francia lapok cikkei ellen. Különösen azt kifogásolják, hogy francia részről úgy fogják föl Belgium katonai önállóságát, mintha az Franciaország ellen fordulhatna. Pedig éppen az ellenkező fejlemény várható. A katonailag önállóvá levő Belgium egy Franciaország ellen irányuló támadás esetén sokkal erősebb ellenállást jelent, mint eddig.

A román fővárosi sajtó állásfoglalása a belga lépés ügyében

Bucuresti. Sajtó tud. Az *Universul* pénteki száma a következőket írja a belga elhatározással kapcsolatban:

Kétségtelen, hogy Belgium nemzetközi politikájában nagy változás állott be. Lipót király rámutatott arra, hogy a nemzetközi biztonság elvének ma már nincs meg az az értéke, amelyet annak eddig tulajdonítottak, s hogy ezt az értéket a Népszövetség tehetetlensége még jobban csökkentette. A német fegyverkezésre s a Németország által felkészített nemzetek nagyarányú fegyverkezése következtében Belgium úgy találja, hogy külpolitikájának egyetlen célja a háborúnak területétől való távoltartása lehet. Ennek kétségkívül komoly következményei lesznek. Különösen Franciaországban és azokban az országokban, amelyek külpolitikai rendszere a kollektív biztonság elvére van építve.

Belgiumnak ez a semlegességben való elszigetelődése, ami egyébként 1914-ben lehetetlennek bizonyult, várható következményei miatt komoly aggodalmat kelt. A mi közvéleményünkre is mely benyomást tett Lipót király beszéde. A nyugati szolidaritás gyöngyöztése ép akkor, amikor mindenki azt várta, hogy a locarnói hatalmak közötti új paktum meg fogja erősíteni a kollektív biztonság elvét, nem szolgálhatja a revizionizmus által fenyegetett országok érdekeit.

A *Curentul*, amely minden alkalmat felhasznál arra, hogy Blum Leó Franciaországgal szembe forduljon, így ír:

Franciaországot Lipót király magatartása jobban sújtja, mint Hitler március 7-iki ténye. A belga kormány által teremtett helyzet főbb

vonásokban a következő: A Népszövetség nem számíthat Belgiumra sem a paktum reformjánál, sem a leszerelésnél. A kollektív biztonság rendszerétől eltávolodás történt és a nyugati egyezmény megvalósíthatatlan. A rajnai paktum már csirájában el van fojtva, mert Belgium Londonban vállalt kötelezettségeit ezzel magától értelődően szintén lerázta magáról. Az új locarno még más alapokon is elképzelhetően, mert

Belgium területileg kis ország, de politikailag nagyhatalom. A francia határ Belgium felől nyitottá vált, mert a belga semlegességi politika minden Franciaországgal kötött katonai egyezményt hatálytalanít. Belgium új fegyverzett semlegességi viszonyokat fog teremteni. Az új belga tájékozódás — folytatja a lap — kétségtelenül a francia kommunizmus sikerére vezethető vissza. A nagyipari, a nagytőkés, a monarchista Belgium nem játszhat a kommunizmus tüzeivel. Ez természetes és logikus.

Lodonban nyugodtabban ítélik meg a helyeztet

Londonból jelentik: *Carpier* londoni belga követ az Eden külügyminiszterrel való tárgyalása során külön alakszerűséggel biztosító nyilatkozatot tett arról, hogy Belgium tiszteletben tartja valamennyi vállalt kötelezettségét. Londonban már sokkal nyugodtabban ítélik meg a helyeztet és a sajtó azt véli, hogy Belgium lépésének még sem lesznek olyan súlyos következményei, mint azt az első pillanatban hitték.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

Kurucok és labancok

Múlt héten cikksorozatot közöltünk a spanyol polgárháború miközöttünk való megítéléséről. A cikksorozat megírására egyik brasóvi lapotársunk adott alkalmat, illetve kihívást, mert kifogásolta, hogy mi nem állunk a spanyol vörösek mellé, s hogy vöröseknek hívjuk azokat, holott ők az igazán nemzetiek. Megmagyaráztuk és kimutattuk, hogy az úgynevezett spanyol népfrent nem képviseli Spanyolország népe többségét, s hogy templomgyújtogatásaival és egyéb kegyetlenségeivel csak mindenkit elborzaszthat, de irántuk való rokonszenvre, vagy útjuk követésére egyetlen jóérzésű ember sem hangolható. Zamora volt köztársasági elnök és Unamuno világhírű spanyol író megnyilatkozásaira is hivatkoztunk, mint akik a spanyol vörösek rémuralmát nemcsak törvénytelennek, de kulturrelleneseznek bélyegezték. Azt mondtuk, hogy a spanyol ügyekben ezeknek a baloldali spanyol nagyságoknak az állásfoglalása mégis illetékesebb és irányadóbb, mint azoké a közöttünk levő „népfrent”-pártolóké, akik tévesen, vagy megleteveszve látják, vagy akarják láttatni a spanyol állapotokat.

Cikksorozatunkra az illető lapotársról újabb vitázó iratot kaptunk, mely adatainkat némi ellenvetések között elfogadja ugyan, vagy a nehezebbekre hallgatással felel, de azért kap még előbbi konokasága fenntartására újabb hangozatokat és fordulatokat. Ilyen az, hogy egyoldalúságot vet a szemünkre. Azt mondja, hogy csak a vörösek kegyetlenségeit látjuk meg, pedig a másik oldal is „pontosan ugyanugy jár el ellenfeleivel.” Mi csak jobboldali forrásokból idézünk. — mondja ő, — holott „a moszkvai „Izvesztija” rendszeresen érkezik most s onnan a jobboldal kegyetlenkedéseiről lehet szemléltető képet alkotni.” „De azt is tudjuk, — teszi hozzá lapotársunk, — hogy célzatos beszámolók ezek. És éppen így beállítottak a jobboldaliakat is.” Nos ha így van, akkor mégse fogadhatjuk el az „Izvesztiját” a jobboldali kegyetlenkedések bizonyítására. Ellenben a vörös kegyetlenkedések bizonyítására ott van az egész világ tudomása, a kivégzett túsók ezrei, a fölgyújtott és kirabolt templomok száza, a papok és híthű világiak halálra kínzott, keresztre feszített, máglyára dobott, benzinlánggal elégett tömegei. Ott vannak a világbörzei árusításra került templomkincsek, világhírű festmények, miket a vörös felszabadítók mentettek ki a romok alól, hogy az istentagadók muzeumaiba, s az amsterdami műkereskedésekbe küldjék.

Követtek el hasonlókat a nemzetiek? Azért se követhettek el, mert ők a templomoknak nem ellenségei. A keresztnek nem csufolói, a papoknak és vallásos embereknek nem üldözői. A legvadabb fantázia se foghatja rájuk, hogy gyermeket vittek kivégzésre. Viszont a vörösek ezt megtették olyan gyermekekkel, kik nem mondtak Istenre és a szentekre káromlást, vagy ott voltak a túsók között. A nemzetiek nem vonultak ki egy városból, vagy faluból se, hogy a bejövő ellenfél elől azt a várost, vagy falut felgyújtsák. Viszont a vörösek-nél a tehetetlen és gyáva dühnek ez mindennapos kifejezése.

De — mondja a lapotárs — a nemzetiek szabadították rá a polgárháborút Spanyolországra, ők bombázzák agyon az ostromlott városokat. Es tagadja azt az adathalmazunkat, mely sze-

rint a polgárháborúnak ezt a kitérését a vörösek sorozatos kegyetlenkedése, templomgyújtogatása és egyéb rombolása idézte elő. Mikor így tagad, nincs igaza. Mi nem jobboldali forrásra hivatkoztunk, mikor a polgárháborút megelőző rémtett-sorozatra utaltunk; mi azt a francia külügyi félhivatalos „Le Temps”-ből idéztük. Hivatkozunk most a brasovi lapok által idézett „Korunk Szavá”-ra is, mely a mindkét oldali hibát emlegeti ugyan, de ebben kiemeli, hogy „a baloldali kormány gyöngének mutatkozott.” Miben mutatkozott gyöngének? Abban, hogy „az utca nyomása alatt kedvez a kormány mindinkább a szélsőséges elemeknek.”

A madridi belügyminiszter, Galarza egy legújabb hír szerint arról kénytelen intézkedni, hogy szíriabugákkal adjanak lármajelt a repülőátadások előli menekülésre. Harangokra is gondoltak, hogy ilyen lármajellel azok figyelmeztessék a lakosságot. De már nincs harang az egész fővárosban, mert rommá lett ottan minden templom. Pedig a nemzetiek nem dobnak bombát a templomokra. Hát miért nincs templom Madridban? Ki rombolta össze azokat? Hiszen a vörösek ott még az urak. De ugyanők voltak, akik még a polgárháború előtt felgyújtották a templomokat, s akik a templomok védőit, mint összeesküvéket börtönbe dobták. Ezért tört ki a polgárháború.

Laptársunk ismét hangoztatja, hogy megszűni van az a Spanyolország, de azzal jön a közelünkbe, mert ott a „népfront” a nép szabadságáért viaskodik, a „fölkelők” pedig a német és olasz fasizmus előretöréséért. Ő, a laptárs, illetve annak neve kiírásával kiálló cikkezője látrán odasorakozik a „népfront”-hoz, mert ezzel ifteni népkisebbségünk üdvét szolgálja. Ellenben mi, a sötétben lappangók, kik nevünket se merjük kiírni, mi azért vagyunk a spanyol „népfront” ellen, mert a német és olasz hatalmaskodást, annak a parancsuralmi rendszerét akarjuk elűzni, vagyis — antiszemita vagyunk. És labancok is vagyunk, mert ezt is üzték a római katolikusok és grófok, sőt ma is üzik. Míg a „népfront”-osok, azok ugyanazok, mint a régi kurucok, a Kossuth szabadságharcosai.

Még mondott a kartárs a multkori cikkében valami ilyen elköpesszítőket. Ott azt is állította, hogy csak a spanyol főpapság van a „népfront”-ellenes oldalon, azért is gyilkolják le őket; de az ottani alsópapság „keresztlyel a kezében ott halad a népfront oldalán.” Tehát nem ezeket a papokat ölik le halomszámra, hanem ezeket vezetik a népet templomrombolásra, képek és más egyházi kincsek elrablására, a

szobrok, oltárok, szent könyvek elégetésére! Még ilyen vakmerő állítást nem kockáztatott meg senki, aki a spanyol ügyekről írt; még talán az „Izvesztija” se. Cáfolni is fölösleges. Ennek a képtelen állításnak az ellentétele az, hogy mi antiszemizmust üzünk, s velünk együtt és nyomunkban ugyanezt teszik a római katolikus lelkészek itt miközöttünk, mert — nem állnak be a spanyol alsópapság módján a „népfront”-ba. Ezzel mi és papjaink megtagadjuk a nemzetünk iránti hűséget és labancok vagyunk. „Nemzethűség — labanc-szívvvel!” — kérdi a cikkíró elszörnyedő gyanakvással.

Mi pedig azt feleljük rá, hogy még a szemíták iránt is sértés, mikor azt állítja valaki, hogy aki nem tart a népfrontosokkal, az mind antiszemita. Az a „népfront” nem egyéb, mint kommunista világszervezkedési módszer; mult nyáron találták ki a kommunisták világgyűlésén. Aki beleáll, lehet jóhiszemű polgári radikális, vagy szociáldemokrata, de a kommunista előtörést segíti elő. Ennek pedig végső kifejtése az, ami az istentagadást, a kereszténység összerombolását és a templomgyújtogatást most Spanyolországban akarja győzelemre vinni, mint ahogy két évtized óta az orosz földön lett hasonló rémtettek árán urrá és parancsolóvá. *Erről az antikereszténységről van szó, tisztelt laptárs, illetve neves cikkíró ur, s nem az antiszemizmusról!*

Ezt az antikereszténységet történelmi rokonságba hozni a kurucok, vagy a negyvennyolcas honvédek szabadságharcával. — ez valami olyan, mint a káromkodás, vagy a történelemben való teljes tudatlanság. Végére is II. Rákóczi Ferenc, a kurucvezér az „Istenért és szabadságért” bontotta ki a zászlót, nem az istentelenségért. Szabadságharca alatt Telekasy István egri püspök, Radziewsky lengyelországi bíbornok, Széchenyi Pál kalocsai érsek voltak ügyének legjobb támogatói, s ő maga is az 1705-iki szécsényi országgyűlésen és az 1706-iki marosvásárhelyi fejedelmválasztó gyűlésen legbehatóbban a keresztény vallások egymásközötti békéje létrehozatalával foglalkozott. És nem katolikusellenesen; hiszen az akkori erdélyi rendeknél is ő érvelt legodaadókban azért, hogy vissza kell hozni a római katolikus püspökséget. Ő írta a kuruc szabadságharcról való emlékiratában e sorokat: „Meg voltam győződve, hogy ha erdélyi fejedelemségem békés bírtokába jutok, oly befolyást nyerek a leendő magyar király udvarában, hogy a régi vallás ellen intézett támadásokat megsemmisíthetem és idő folytával helyre állván a béke és egység; szelíd és békés eszközökkel visszavezethetem vala a szétvált felekezeteiket a valódi katholica egységre.”

Ime, a kurucok vezérlő fejedelme így fogja föl a kereszténység kérdését; élete legfőbb feladatának tartja az abban való nemzetegység létrehozatait. Ez mégse templomrablás, hanem templomépítés. Nem istentelenség, hanem istenesség. Nem népfront, hanem a keresztény nemzeti eszméért való buzgóság. Aki ma az úgynevezett „népfront”-on áll, nem a régi magyar népszabadság eszményeit követi, hanem azokat határozottan megtagadja. Nemzethűség labancszívvel? Ez még talán lehetséges. De nemzethűség őseim hitének a megtagadásával? Nemzethűség istentelen szívvel? Ez sohase lehetséges.

A laptárs rosszul látja, mikor csak német és olasz hatalmi csatlakozás szempontjából látja a magyar érdekkörbe belenyulónak a mai spanyol polgárháború vonatkozásait. A keresztény világnézet szempontjából áll ez a kérdés közel hozzánk. *A magyar népkisebbség is csak keresztény egyházain belül fejthet ki önmege tartó életet. Erről van szó.* Aki a keresztény hitéletben buzgó, csak az lehet nemzetéhez is hűséges. Aki „népfront”-okat keres, az a boisevista ökölemelést, a lelki és népi bizonytalanságot hozza be népe életébe.

Mi antiszemita nem vagyunk, mi csak ezt a keresztény és nemzeti hűséget hirdetjük. Aki a kereszténység ilyen bensőbb hangsúlyu, gyakorlati testvériséget és szeretetet akaró hangoztatását antiszemizmussá teszi, az — ismét mondjuk — megsérti a szemítákat is. Mert az ilyen csak ellentétként tudja felfogni a kereszténységet és a zsidóságot. Holott csak különbség van köztük, de nem ellentét. Laptársunk is bizonyára a magunk keresztény hangsúlyát akarja antiszemizmusként ránk olvasni, mert egyéb közleményt igazán nem kaphat bennünk, amit antiszemitának találhatna. Jobban keresztény szempontból kell nézni és élni az életet. Ami nem így van, az bizony antikereszténység. Laptársunk ilyen antikereszténység szempontjából lát bennünket, nem is szemita szemmel. Azért nem értett meg minket.

Sajnáljuk őt, mint ahogy a „Korunk Szavá”-ban Széchenyi György gróf sajnálta a vörös áramba sodort spanyolokat. De csak sajnálta őket, s nem állott oda az ő „népfront”-jukba. Laptársunk abban is nagyon tévedett, mikor ezt a „grófi” idézetet a maga javára értelmezte. Dehát így is jó; legalább már van egy olyan magyar grófja, akit nem tart labancnak.

Olvassátok és terjesszétek

a Magyar Lapok-at!

Az utolsó próba

Írta: Gáspár Jenő

Rafaelnek kölcsönkönyvtára volt a Belvárosban. Alacsony és eldugott volt a bolt, amely úgy lapult meg egyik görbe utca mélyén, mint-ha szégyelt volna magát és a tulajdonosát. Pedig csinos üzlet volt a maga nemében, a kopott, régifestésű ívek alatt szuette-állványok húzódtak ugyan meg, de a könyvek, amelyek a polcokat megtöltötték, olyan szerető gondossággal voltak elrendezve, hogy már a belépéskor kedvet kapott az ember a köztük való válogatásra. Rend volt mindenütt és tisztaság, az állványok faragványai csillogtak s a pultok úgy fényltek, mintha patikában álltak volna, nem pedig homályos és ódon kölcsönkönyvtárban. A boltnak tehát nem volt oka a szégyenkezésre önmaga miatt, de a gazdája miatt sem. Igaz, hogy Rafael túl volt már azokon az éveken, amelyekben a férfiak még törődnek önmagukkal, de azért mindig rendes és tiszta volt, mint a boltja, őszülő, nagy művész-hajával, bársonykabáljával, mindig kifogástalan esokornyakondójével, öregedő, magányos művésznék hatott s az utcában úgy is szólították a kisebb kereskedők és iparosok: a mester. Tisztelték és becsülték, a kíváncsiabbak néha kutatni szerettek volna magányos és társtalan életében, ha mertek volna s csak a szomszédos papirkereskedő merészelté nagyriúknak megkérdezni, ha esendes délutánokon átjött a boltba:

— Miért is nem házasodik meg, mester?

Rafael ilyenkor csendesen elmosolyodott. Elnézett a könyvek felé, amelyek szép, katonás rendben, művészi tarka-barkaságban álltak a szekrényekben, vagy az állványokon, heverték a pulton, vagy kiselejtezve ácsorogtak a sarokban. Aztán mélyebbre nézett, a boltfüggönyei mögé, ahol kicsiny, csinos lakása lapult meg s maga is arra gondolt, mennyivel napfényesebb, derűsebb volna a kis hajlék és a bolt, ha volna, vagy lenne egy csicsérgő női hang, amely betöltötte volna, vagy betöltené az apró szobákat és a kopott íveket, de aztán lemondólag legyintett a kezével s csendesen mondta a kereskedőnek:

— Tudja szomszéd, vannak férfiak, akik nagyon válogatósak. Addig válogatnak, míg az idő eljárá fölöttük. És ezek a könyvek nagyon is önzösek. Nem szeretik, ha gazdájuk mással is törődik. Aztán, ki tudja, nem mindenki szereti a könyveket. Pedig a könyveket szeretni kell...

— De hiszen annyi nő olvasó jár a mester boltjába. Azok között csak akad elég könyvszakértő. És csinosak is, elégszer megállapítottam.

Rafael ismét mosolygott, csendesen és befelénzősen. Megtölte rövid, angol pipáját és a fogai közt, mintha csak önmagának beszélt volna, mormolta:

— A könyv nem holt valami. Élőlény és lelke van. Csakhogy ezt kevesen tudják. Az nem elég szeretet, ha elolvassuk. A könyvet védeni,

becézni is kell, ápolni, gondozni, mint valami gyermeket, vagy virágot. Ugy bizony...

A kereskedő megcsóválta a fejét s azzal a gondolattal ment ki a boltból, hogy a mester kissé különc s bizonyára ezért nem kapott aszszonyt. Rafael pedig visszament a pult mögé s mert már alkonyatra hajlott az idő, felkötötte munkakötényét, elővette szerszámaikat és a sarokba állított kiselejtezett könyvek közül kiválogatta a legbetegebbeket és maga elé rakta, mint valami műtőasztalra. Kisimitotta gyűrődésüket, megjavította kötésüket, megragasztotta tépett sebeiket s közben szomorúan csóválta a fejét az emberek barbárságán, amellyel hallra tudták sebezni néha a legszebb könyveket is. Akadt bőven dolga a radírnak is, ahogy kitisztította az összefirkált, berajzolt lapokat, kartonlapok, hajtók, kegyetlen és csorba papírvágók kerültek elő a kötések sarkából, zsirfoltokat kellett felitatnia s néha felfedezte, hogy egész oldalakat téptek ki gyöngédtelen kezek. Ilyenkor két beteg példányból állított össze egy egészségeset s úgy simogatta a könyveket, mint-ha az elszívott barbárságokért akarta volna kárpótolni őket.

A nagy munkában észre sem vette, hogy kinyílt az ajtó. Csak egy meleg, csengő hangra lett figyelmes.

— Kaphatnék valami jó olvasni valót? — kérdezte a csengő, meleg hang.

Rafael feltekintett könyvei közül, aztán levette szemüvegét és meglepődötten nézett az érdeklődő arcába. Szép, szabályos, fiatal női arc

Az új magyar kormány elnöke kifejtette a kormánypárt értekezletén irányeszmeit és munkaterveit

Nemzeti és keresztény alapon hagyományörző haladó irányt fog követni

Budapestről jelentik: A Nemzeti Egység Pártja csütörtökön értekezletre gyűlt össze, hogy az új miniszterelnök programját meghallgassa. Az értekezleten jelen voltak a párt összes parlamenti tagjai, s a külső tagok közül is számosan, különösen a főispánok és a megyei pártszervezetek vezetői.

Darányi Kálmán miniszterelnök a Gömbös Gyula iránti kegyeletes megemlékezéssel kezdte beszédét. Aztán kijelentette, hogy az új kormány is a Gömbös Gyula által megalapított kormányzati irányt kívánja továbbfolytatni. Működésének alapja az a világnézet, hogy nemzeti egységgel keresztény Magyarország legyen. Ezen az alapon a haladó konzervatív politika az irányvonal. A nemzeti és keresztény alapot tagadó romboló szellemmel szemben felveszi a harcot, s fejlődést csak úgy akar, hogy a nemzet jól bevált hagyományait és erkölcsét is megőrizze. A választási jog titkoságának a jelszavába a romboló irányok is belekapaszkodnak. Erre nézve az új magyar kormány álláspontja az, hogy a közjogok kötelezettségét is jelentenek, s a szavazás titkoságát, mint alapvető meg kell valósítani, de szem előtt kell tartani a nemzet érdekeit. Eppen azért a titkos szavazatjoggal kapcsolatba kell hozni a kormányzói jogkör kiterjesztését. A választójogi kérdést különben a többi pártokkal való közös megebeszélésre viszik.

Külpolitikai tekintetben az új kormány a régi nyomokon fog haladni. Küart azok mellett a barátságok mellett, amelyek hozzásegítették Magyarországot, hogy kilépjen az elszigeteltségből. Jó viszonyt kívánnak mindazokkal az államokkal szemben, amelyek a békés együttműködés feltételei mellett készek ugyanancsak a jó szomszédságra.

volt, mosolygó és tiszta szemekkel. A csengő, meleg hanggal megtelt az üzlet és szinte mevetőn visszhangoztak az öreg boltívek. Rafael öregedő szívét valami regén észlelt melegség simogatta meg és szinte fiatalosan ugrott fel.

— Mit parancsol kérem? Regényt, vagy verset?

— Nagyon szeretem a költőket, — csicseregte a leány.

— Akkor talán ezt, — mutatott Rafael az egyik állványra. — De ez megvan diszkolésben is. Talán azt. Kisasszony olyan finom és olyan szép, bizonyára szereti a szép könyveket.

— Ó, igen. — pirult el a leány és zavartan nyult a könyv után.

— Szabad a könyvet? — kérdezte Rafael s keze reszketett a papír fölött, ahogy fel akarta venni a leány adatait.

— Angelika. — csicseregte a leány.

Rafael elmosolyodott:

— Köszönöm, elég lesz ez is. Nem fogom elfelejteni, ha majd visszahozza a könyvet.

— Hamar visszahozom, — mosolygott a leány. — Nagyon gyorsan olvasok.

— Nagyon fogok örülni. — hajolt meg Rafael és hosszan nézett a kilibegő leány után.

Nekiült ismét a beteg könyveknek. De a munka nem ment. Valami enyhe parfüm illat maradt a boltban s Rafael még mindig látta a leány bájos arcát, szőke haját, piros száját, halotta meleg hangját. Egyszerre forróság öntötte el a szívét. Mennyit kíséreltezt titokban, hogy rátaláljon arra a nőre, aki úgy szereti a könyvet, mint ő, aki mellő az ő könyveihez és mennyit csalódott. Hátha ez most az igazi?

Figyeljen az eredeti dobozra

Ha VIM - et veszel - helyesen cselekszel!

VIM minden esetben segít! Durva holmit alaposan, finomat kíméletesen tisztít. Mindent tisztít, ami a háztartásban létezik: ajtó és

ablakot, csempét és küszöböt, poharat, tányért és csészét, evőeszközt, fazekát és lábast!

De kell, hogy a valódi VIM legyen!

Belügyi téren a társadalom békéjének és az állam rendjének a fenntartását nem erőszakkal, de eréllyel fogják szolgálni. A felforgató törekvésekkel szemben megvan az államnak a kellő belső ereje. A közigazgatás rendjét azzal is fejlesztik, hogy a vidéki városok számvetőségi szolgálatát államosítják.

A pénzügyekre nézve Darányi miniszterelnök kijelentette, hogy

kormányja a jól bevált valuta- és hitelpolitikát fent akarja tartani továbbra is s nincsen szó sem devalválásról,

sem pedig az úgynevezett nemes valuták felárának megváltoztatásáról.

Ilyen tekintetben tehát megismételheti az előbbi kormány-nyilatkozatokat. A kormány gazdaságpolitikájából nem akarja kiküszöbölni az agrár-gondolatot, amelynek Magyarországon nagyobb jelentősége van, mint egy termelési ág fellendítésének.

A miniszterelnök aztán az egyes miniszteri hatáskörök munkaterveiről szólott részletekbe elhatóan. Az értekezlet lelkesen fogadta a kormányprogramot, s legteljesebb bizalmát fejezte ki Darányi Kálmán kormányára iránt.

Hátha úgy becézi a könyveket, mint ő, hátha gyöngéd hozzájuk, mint élőlényekhez, virágokhoz, lelkes holmikhoz, hátha ez a leány a sorsától nekirendelt, az elküldött, Angelika. Rafael és Angelika... Mennyivel napfényesebb lenne a kis lakás, a bolt, minden... És egyszerre elhatározta, hogy Angelika lesz az utolsó próba. Talán öregedő férfiszíve lavaszborulása most következik el... Boldog izgalommal leste a napok mulását. Harmadnap újra belibbent a boltba a leány.

— Köszönöm a könyvet, — csicseregte. — Nagyon szép könyv. Most valami regényt kérek.

— Igenis, — rebegte Rafael s megállapította, hogy milyen szép azur-zemei vannak a leánynak. — Egy regényt? Ezt! A legújabb. Most jelent meg. Egészen friss, felvágatlan példányt adok. Jó lesz?

— Nagyon kedves. Szívesen jöttem ide, mert ön nem olyan mogorva és zsörtölődő, mint a többi könyvtáros.

— Ó, nagyon hízog rám nézve...

Alig várta, hogy egyedül maradjon. Feltette a szemüveget és mint valami vizsgálóbíró, egyenként kezdte vizsgálni a könyv lapjait. A homloka verejtékezett, mikor a diszkötéses munkában felfedezte az első számárfület. Megdörzsölte a szemét, hátha csalódik, de bizony egészséges és hatalmas számárfület éktelenkedett az egyik oldal felső sarkán. Ni, még egy, ez meg alul. Aztán még egy felül. Rafael csalódottan tette le a könyvet. De aztán megszólalt a szive. Még az igaz is hétszer botlik naponta. Hátha csak véletlen. Furesza szorongást érzett

a szive körül és ez a szorongás egyre jobban szorította hidegen mérlegelő esztét. És addig viaskodott a szív és ész, míg Rafael még egy próbát engedélyezett a leánynak.

Most már remegéssel várta azt a napot, amikor a leány újra beköszön. És ötödnap újra megtelt napfényel a délutáni bolt.

— Itt vagyok újra, — csicseregte Angelika. — Most tovább tartott az olvasás, mert nekem kellett felvágnom a könyvet. Itt van.

És a példányt letette a pultra. Rafael csak egy pillantást vetett a könyvre, aztán tehetetlenül suttogta maga elé.

— Hajtű.

— Igen, — mosolygott bűbájosan a leány. — Az a legkényelmesebb papírvágó.

Rafael megreszketett, mintha csatabárdok hasítottak volna a hátába és egy pillanatra lehunyta a szemét. Lehunyta, mert a szive nagyon fájt és az esze tulságosan hidegen, majdnem ellenségesen kezdett dolgozni. A sziv azt mondta, még egy próbát, az ész azt mondta, vége. De ismét a szive győzött. A torka összeszorult, ahogy mondta:

— Parancsol valami új könyvet? Mondjunk egy utleirást. Nagyon érdekesek.

— Nagyon kedves. Rafael ur, jó lesz, — kapott a könyv után a leány és keze mintha megsimította volna egy pillanatra Rafael kezét.

Rafael mingyárt elfelejtette a hajtűt s hosszan nézett a távozó leány után. És ha eddig izgalommal leste a napok mulását, most egyenesen rettegett azért a napért, mikor a harmadik próba is elkövetkezik. És másnap dél-

Emlékezzünk régiekről

— Beszélgetés Bartha Miklós özvegyével —

Budapest, október hó.

Katasztrófával lendül a magasba Bartha Miklós közéleti pályája. 1880 őszén pársoros napihírt írt lapjában „Lajdánt-ügy” címen:

„Gustav Rüstovnak hívják azt az apró hadnagyt, aki az egyéves önkénteseket itt Kolozsvárt állandóan magyar kutyáknak nevezi. A fiúk között nagy ezért az elkeseredés. Sohse bántsák! Nem azért él a német magyar kenyéren, hogy meg ne marja a gazdáját!”

Ennek a hírnek a következménye az lett, hogy Rüstov hadnagy Dienst főhadnagy kíséretében rálamadt a szerkesztőségi íróasztal mellett ülő Bartha Miklósról és éles karddal úgy összekaszabolták, hogy az harminckilenc sebbel, vértől borítva, eszméletlenül esett össze. Brandt dr. a kiváló sebésztanár, aki bekötözte, fejszével jegyezte meg: „Ezt is csak egy székel koponya bírja ki!”

Kibírta. Felépült. De a keze örök életére béna maradt. Hanem ezek a merev ujjak mégis alaposan meg tudták markolni a tollat.

A merénylet óriási visszhangot vert. Egy mást érték a diáktüntetések, a tömegfelvonulások és az egész sajtó felháborodottan tárgyalta az ügyet. Olyan volt Clujon a helyzet, hogy a tiszték nem merték kimenni az utcára. El kellett helyezni az ezredet és csak a világháború kitörésekor került vissza a háziéred. Ezzel szemben az egész magyar közvélemény a mártír dicsőségét zengte. Félév múlva pedig Cluj képviselőjének választotta Bartha Miklóst, akinek ettől kezdve ívelt erősen felfelé a pályája. (Kedves dolog, hogy miután maga nem remélte, hogy a mindenkori kormányhatalom támaszának hírében álló Clujon ő és Ugron Gábor győzhetnek, a választás estéjén kiszédett egy búsongó vezércikket, amelyben megírta, hogy a párt jelöltjei kisebbségben maradtak. Éjszaka aztán kiderült, hogy Ugron kilenc, Bartha Miklós meg negyvenhárom szótöbbséggel győzött. De a vezércikk már ki volt nyomva, a lap utolsó oldalait rakták éppen a gépbe. Így hát az történt, hogy a hírvonat elejére vastag betűkkel odaírták: „Moi vezércikkünk nem gill!”)

Még abból az időből, mikor Clujon élt Bartha Miklós, érdekes önarcképet fest. Azt írja:

„Egy kis székel birtokon gazdálkodott nyolc évig. Tengelt, lengelt, mint a veréb. Nézte a méheket s nem tanult rendet; nézte a hangyákat és nem tanult szorgalmat; nézte a

után váratlanul beállított a boltba a leány.

— Már olvasta? — csodálkozott Rafael.

A leány lebiggyesztette száját.

— A tizedig oldalig sem jutottam. Nem érdekes.

Rafael hirtelen csak arra gondolt az egészről, hogy ha tiz oldalt sem olvasott el, nem történhetett baj a könyvvel és akkor legalább a harmadik próba sikerült. Tudta, hogy ez megalkuvás, de a leány olyan szép volt és neki úgy dobogott a szíve. Reménykedve nézett a leányra.

— Adhatok új könyvet, Angelika kisasszony?

— Most nem kérek. — mondta sietve a leány. — Nem megyek most haza Várnak.

— Kitekintett az ajtó üvegén. Rafael szeme követte a mozdulatot és látta, hogy a járdán magas és karos fiatalember várakozik. A szíve hirtelen elszorult. Nem is hallotta a leány köszönését, csak állt a pult mellett, mint a szélütött. És szórakozottan forgatta kezében a visszahozott könyvet. Aztán hirtelen, inkább megszokásból, mint kíváncsiságból kinyitotta. Eppen egy szines nyomtatónál nyílt ki az utleírás és Rafael izgatottan kapott a szemüvege után. Pontosan a hetedik oldalán, az első ábránál fényes zsírfolt éktelenkedett. Rafael szakértő mozdulattal, szinte gépiesen emelte a könyvet az orrához s elszorult szívvvel szottogta: — Vaj.

Ugy érezte, hogy hirtelen összeomlott benne valami rózsaszínű vár, amelyet már napok óta építgetett. Hatást és gyertyát vett elő és tisztítgatni, gyógyítani kezdte a megsebesült könyvet. És nem is vette észre, hogy a szeméből lassan elindul két fényes könnyecsepp s lassan lehull a könyvre, amely magába temelte utolsó férfialma későn nyílt virágait...

virágot s nem tanult ártatlanságot. A fecskétől nem a fészekrakást tanulta meg, hanem a vándorlást; a kutyától nem az alázatosságot, hanem a marakodást. Különben pipázik, szivarozik, csibukozik, cigarettázik, de nem bagózik. Hanyag, mint egy hírlapíró és rendetlen, mint egy poeta. A pénzzel úgy bánik, mint a kémény a füsttel: mind elbocsátja magától. Barátnak jobb, mint ellenségnek. Szíve olyan, mint a keze: tele sebhelyekkel. Kedélye olyan, mint a tó felszíne: minden felhő meglátszik benne, de csak addig, amíg elvonul. Hiszen az emberek javíthatóságában, hiszen a politikai eszményekben, hiszen egy jobb jövődében. Van benne valami a pókból: százszor elszakad a fonál, amelyen függ az százegyedíkszer is újat ereszt. És van valami benne a gyík farkából, mely nem szűnik meg mozogni, amíg a nap süt. Ez a nap, ez a világosság adja meg, ez tartja benne a lelket. Több az ellensége, mint amennyit érdemelt és kevesebb a pártja, mint amennyit szeret!”

Sok jellemző vonás van ebben az önarcképetében. De mégis csak karikatúra. A portrét kiegészíti Ugron Gábor, aki édesapja legjobb barátjáról így beszél:

— A shigisoarai szász iskolában ismerkedt össze édesapám Bartha Miklóssal, aki ugyan nem sokáig ült vele az iskolapadban, mert szülei a tanulástól vonakodó fiút odaadták kalaposinasnak és ezzel kimaradt az osztályból. Apám gyakran találkozott vele azért a városban és ilyenkor Bartha Miklós keservesen panaszkodott neki a sorsa miatt. Különösen az bántotta, hogy a karja könyökig koromfekete volt, mert az adáz kalapos legények vele festették a kalapanyagot és egész karjával bele kellett másznia a fekete lébe. Nem is bírta sokáig ezt a mesterséget, visszakönyörögte magát a gimnáziumba. Hat osztályt elvégzett, aztán megint csak abbahagyta és elment — telek-könyvvezetőnek. Ebben a minőségben kezdett írogatni az *Ellenzéknek*. Így indult újságírói pályája.

— En magam akkor ismertem meg, amikor már nagy hírvételező és félelmetes publicista volt. A budapesti József körút 24. szám alatt lakott akkor, a második emeleten, mi meg éppen vele szemben, úgyhogy egyetemmel hallgató koromban szobám ablakából egyenesen az ő dolgozószobájába láthatam be. Persze sokat lestem, hogy mit csinál a körülrajongott nagyság. Láttam, hogy későn kel, aztán egész délelőtt eldolgolozik kétéhasábnyi vezércikkén. De olyan is volt az aztán! Csodálatos tömörséggel, hallatlan kifejező készséggel írt. Anyyira ritmikus volt a prózája, hogy sokszor egy egész cikk ugyanabban a metrumban — jambusokban vagy trocheusokban — íródott! Bartha Miklós prózája költőibb volt, mint egy vers.

Amikor az EMKE alapításával foglalkozott, sorra látogatta propaganda-körútján a föld-birtokosokat. Így jutott el a szász Gallusz Klein Frigyes birtokára. Rózsika, a kékszemű házikisasszony első percben a szívébe lopódzott és pár hét múlva már megtörtént az eljegyzés, három hónap múlva pedig az esküvő. Rögzének beozi feleségét, akiről a legnagyobb szeretettel beszél és ír, akit a legnagyobb gyöngérséggel vesz körül.

„Rözge” ma is él még Budapesten az Andrássy-úti kis lakása csupa finom biedermeier bútorral van tele. Ezüsthajú, bájos dáma, halkszavú, finom mozgású.

Leteszi kezéből az angol regényt, amit éppen olvasott és meleg mosollyal kezd férjéről mesélni:

— Nagyon harmónikus életet éltünk. Nyugodt, szelíd természetemmel jól tudtam alkalmazkodni az ő heves temperamentumához.

— Egész délelőtt otthon dolgozott. Közben megívott négy-öt csésze teát és elszívott sok cigarettát. Egy-egy szó felett sokáig tündött, egy-egy jelzőt sokszor változtatott, fáradszótlanul csiszolta az írását. Ha elkészült, felolvasta nekem és megkérdezte: elég zengzetes-e? Mert a zengzés, a stílus fontos tényező volt az ő szemében. Ő maga nem muzsikált, de én énekeltem és ezért adott az én véleményemre ezen a téren. De más vonatkozásban is hallgatótt rám. Néha szelídültem, ha nagyon dörögött és ilyenkor az én kedvemért enyhített a támadás hangján.

— Délelőtt végezte el a levelezést is, ami

ugyancsak sok munkát adott. Ebédnél aztán élvezhettem a társaságát: ilyenkor beszélt politikáról, irodalomról, közügyekről. Ilyenkor az én kedvemért csillogott a szelleme. Ebéd után elment feketézni a „Skupstinába”. Így hívták asztaltársaságát, amely a Nemzeti Kaszinó éttermében gyűlt össze minden ebéd után. Aczél Béla, Szilágyi Dezső, Ugron Gábor, Förster Aurél, Beöthy Akos várták őt ott ilyenkor. De őt órára mindig hazajött. Hazahozta a jó kávé ígéréte... Uzsonna után kicsit sétáltunk vagy olvastunk, aztán elment az Országos Kaszinóba és kilencig kártyázott. Vacsoránál és vacsora után aztán megint csak az enyém volt.

— Megértettem én azt, hogy közéleti ember felesége nem vindikálhatja csak a maga számára az urát és sohasem tettem neki szemrehányást, ha el akart menni hazulról. Sőt, magam akartam, hogy szabadsága idején egyedül utazzék el, mert az volt az elvem, hogy jobb a férfit egyedül hagyni, ha azt akarjuk, hogy alaposan kipihenje magát. Így aztán gyakran megéset, hogy valamilyen szellemes mondasít vagy nagyszerű gesztusát — másoktól tudtam meg. En néha kevesebbet tudtam felőle, mint a barátai.

— De azt tudom, hogy hívei rajongtak érte és az ellenségei is megbecsülték. Népszerűségere jellemző, hogy még a cselédek is olyan újságot kértek az árustól, amelyikbe B. M. írt cikkeket. Személyes tere soha nem vitte át a politikai ellenségeskedést. Amikor Tisza Kálmánt erősen támadta: vendéglőben átadta neki a helyét, mert Tisza nem kapott asztalt. Fejérváryval meg a korzón elbeszélgetett, miközben cikkeiben háborgott ellene.

— Béna kezével bámulatosan ügyesen dolgozott, kifűnően tenniszezett is. Ez volt egyik kedvenc passziója. De a legkedvesebb a természetben való bolyongás és a gazdálkodás volt. Nagy természetrajongásával függött össze talán az utóbbi. Példátlan lelkesedéssel gazdálkodott birtokunkon és nem egyszer mondta: ez az én igazi passzióm, nem az írás!

Multba réved a Nagyszony és meghatott mosollyal mondja:

— Nászútra Turinba mentünk, Kossuthoz. Azt akarta, hogy én kezet csókolhassak ideáljának. Sohasem láttam zavarban az uramat, csak akkor, amikor ott álltunk az ajtó előtt, amelyen Kossuth neve állott. Reszkettett a keze, amikor megnyomta a csengőt... A látogatás nem lépte meg illúzióit, de egy váratlan meglepetést hozott. Nem hitte volna, hogy Kossuth annyira gavallér. Eppen ebből kifolyólag alig került sor arra — amit férjem annyira áhított —, hogy politikáról beszélgethessenek. Mert Kossuth minduntalan velem foglalkozott, a hölgy jelenlétében nem a férffel törődött elsősorban. Másnap aztán, amikor uzsonnára voltunk hivatalosak Kossuthhoz, rákerült a sor a politikára is, annál is inkább, mert ekkor ott volt Kiss Miklós ezredes is.

Amikor Budapestre költözött Bartha Miklós, cikkei rengeteg rajongót, de sok ellenséget is szereztek számára. Különösen a Bánffy-kormány bukása után —, amelyben az ő támadásainak is nagy része volt — üldöztek ellenségei. Életrajzírója és unokaöccse Sebesi Samu mondja, hogy azt írták róla: azért intéz egyesek ellen erős támadásokat, mert a keze nyomorék és elnézésre számít. Pedig igen gyakran nézett szembe a halállal. Gúnyolták, hogy a „nemzet bérája”. Pedig a nemzeti becsület védelmében benuit meg. Vádolták, hogy az arisztokrácia uszályhordozója. Pedig teljes életében a demokratikus elvekért küzdött. Gyanúsították, hogy a klérus megvesztegette. Pedig szegényen élt és szegényen halt meg.

r. m.

Trikál József:

Új élet a régi romjain

Szines egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségét.

Amateur-kötés, 230 oldal. Ara 95 leí és portó.

Kapható könyvosztályunknál

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

A belgiumi önállósági nyilatkozat további fejleményei

Párizs magyarozatát kér Brüsszeltől és együttműködést keres Londonnal

Párizsból jelentik: A francia külügyminisztériumban csütörtök este megkezdtek a belga király beszédének beható megvizsgálását. Az áttanulmányozás megtörténte után átiratban fognak magyarozatot kérni a belga kormánytól, hogy miképpen értelmezik a semlegességet. Időközben a francia kormány érintkezést keres az angol kormánnyal a közös álláspont kialakítása végett.

FRANCIA SAJTÓHANG ARRÓL, HOGY A BELGA LÉPÉST MEG KELL ÉRTENI.

Párizsból jelentik: A külügyminisztérium csütörtökön élénk tevékenységet fejtett ki. Tárgyalások során érintették azt a londoni javaslatot, amely szerint Párizs és London közös irányvonalban állapodjék meg a belgiumi önállósági nyilatkozattal szemben.

Cousin párizsi képviselő a Figaro munkatársa előtt többek között ezeket mondta:

— Tudjuk, hogy Belgium mennyire ellenzi a kommunizmust és nyilatkozata egyet jelent a francia—szovjet egyezmény elleni támadással. Jugoszlávia és Csehszlovákia részéről már kaptunk erre vonatkozó figyelmeztetést. Vajon hány ilyen figyelmeztetés lesz még szükséges, amíg kénylik a szemünk.

A HINDUK ÉS MOHAMEDÁNOK VÉRES HARCAI INDIÁBAN. Bombayból jelentik: A hinduk és mohamedánok közötti vihangások újabb véres összecsapásokra vezettek. Az utolsó huszonnyolc óra leforgása alatti összecsapásokban tizenöt ember meghalt és száznál is több megsebesült.

LEÉGETT KÉT NAGY GYÁR ÉS NEGY EMBER ÉLETET VESZETTE NÉMETORSZÁGBAN. Berlinből jelentik: Németország egyik legnagyobb textilgyárában, a nowawesi gyapjúáru és vászonszövő gyárban csütörtök éjszaka nagy tűzvész pusztított, amelynek során az egész gyártelep elpusztult. Az anyagi kár meghaladja az 1 millió márkát. Ugyancsak csütörtök éjjel robbanás következettben tűz ütött ki a hornszi műtrágyagyárban. A robbanást egy új kohó üzembehelyezése idézte elő és ez 4 halott és 3 súlyos sebesült áldozatot is követelt.

Volt idő...

... amikor még nem használt

NIVEA fogkrém

Most élvezet a fogait látni, vakító fehérek, egészségesek és erősek. A kiváló nyersanyagokból előállított NIVEA FOGKRÉM tisztántartja a fogakat és kellemes úde lehetet kölcsönöz.

Könnyen habzó!
Csodás ízű!

Heves vita folyt a madridi kormány és az orosz szovjet követe között a spanyol főváros átadásáról

A kormány kiáltványt adott ki, melyben az átadás lehetőségét bejelenti

Madridból jelentik: A madridi kormány kiáltványt intézett a vörös hadsereg tagjaihoz, amelyben előkészíti annak a fájdalmas körülmények az esetleges bekövetkezésére, hogy a fővárost át kell engedniök a nemzeti csapatoknak. Rosenberg szovjet nagykövet és Prieto hadügyi és légügyi miniszter csütörtökön heves vitát folytatott afelől, hogy átengedjék-e Madridot vérontás nélkül, vagy harcoljanak az utolsó erőfeszítésig. Prieto az átadás mellett volt, Rosenberg ellene. Caballero miniszterelnök is az átadás mellett foglalt állást.

A NEMZETI CSAPATOK ELFOGLALTAK MADRID VILLAMOS ÁRAMFELJESZTŐ TELEPÉT

Párizsból jelentik: Cadizi rádiójelentés szerint El Tiembo elfoglalásával a nemzeti csapatoknak a Madridot árammal ellátó villamosközpont került a kezükbe. A nemzeti csapatok

rádió állomása közli, hogy egy nemzeti hadosztály csütörtökön délután teljesen kisöpörte az Oviedoba és környékére behatolt vörös csapatokat. A madridi rádió ugyanakkor az ellenkezőjét állítja.

A PRÁGAI SPANYOL KÖVETSEGI ÉPÜLETET CSAK A CSEH KORMÁNY KÜLÖN FELSZÓLÍTÁSÁRA ADTA ÁT A RÉGI KÖVET AZ ÚJ MADRIDI KÖVETNEK

Prágából jelentik: A rendőrgazgatóság egyik tisztviselője megjelent a prágai spanyol követség épületében és kikézbcsitette Gaspar Sanc Y Tovarnak, az eddigi spanyol követnek a csehszlovák külügyminisztérium átiratát. Az eddigi spanyol követ tudvalevőleg a burgosi kormányhoz csatlakozott, mire a madridi kormány új követet nevezett ki Prágába. Tovar ennek az új madridi követnek nem adta át a spanyol követség épületét. A prágai kormány átirata éppen erre az ügyre vonatkozott. Felszólította Tovar, hogy adja át az épületet a madridi kormány új követének, mert Csehszlovákia kormánya ezt az új követet ismeri el Spanyolország hivatalos követének. Tovar akként engedelmesskedett a prágai kormány felszólításának, hogy alakoszerű átadás nélkül elhagyta a spanyol követség épületét.

MADRID ELLEN MEGINDULT AZ ÁLTALANOS OSTROM?

Lisabonból jelentik: Csütörtök este az a hír terjedt el a portugál fővárosban, hogy Madrid ellen megindult az általános ostrom. A talaverzai partizankasz hadsereg eddigi várakozó állásából kilépve, repülőgépek és páncélosautok támogatása mellett megkezdte az előrenyomulást. Sikertült is a kormánycsapatokat 8 km-nyire visszaszorítani. Hír szerint a kormánycsapatok igen súlyos veszteségeket szenvedtek.

Ezzel szemben Madridból éppen ellentétes hírek érkeztek és a kormánycsapatok előrenyomulásáról adnak hírt, ugyancsak a talaverzai partizankasszal szemben.

Madrid felett egyébként csütörtök éjjel ismét megjelentek a nemzeti csapatok repülőgépei és a kaszárnyákat bombázták.

A MOSZKVAI NÉPBIZTOSOK TANÁCSA A SPANYOLORSZÁGI FEGYVERSZÁLLÍTÁSOK FELŐL HATÁROZOTT.

Londonból jelentik: Mint ahogy tegnapi hírek közölték, a benemavatkozási bizottság elhalasztotta a szovjet újabb vádoló jegyzékének a tárgyalását mindaddig, amíg a régebbi vádjegyzékre Németország, Olaszország és Portugália válasza meg nem érkezik. A „Daily Express” értesülése szerint mihelyt ennek a londoni elhatározásnak híre megérkezett Moszkvába, Sztalin azonnal összehívta a népbiztosok tanácsát, amely a Spanyolországba irányuló fegyverszállítás kérdésében fontos határozatokat hozott.

AURORA SZERENCSET JELENT

Ezt a tényt igazolják a következő NYEREMÉNYEK, amelyeket e sorsjegyjáruda vevői OKTOBER 15.-én nyertek:

- Lei 1.000.000.— No. 143429 București
- Lei 1.000.000.— No. 132448 Braila
- Lei 1.000.000.— No. 44348 București
- Lei 400.000.— No. 35024 Oradea
- Lei 200.000.— No. 19379 București

- Lei 100.000.— No. 120481 Oradea
- Lei 100.000.— No. 20287 Cluj
- Lei 100.000.— No. 27570 Cluj
- Lei 100.000.— No. 123300 Medias
- Lei 100.000.— No. 131612 București
- Lei 100.000.— No. 23708 București
- Lei 100.000.— No. 31776 Iasi
- Lei 100.000.— No. 36929 Constanța

A pápa bolsevizmusellenes szövegének visszhangja

Freiburg, 1936 október 16. A svájci „Kipa” című sajtótudósító (Katholische Internationale Pressen Agentur) érdekes cikket közöl arról, hogy a pápa szövege, amely a bolsevizmus elleni összefogásra szólította fel a keresztény államokat, — milyen élénk visszhangot keltett a világ minden táján. Az öt világrész minden országából százával érkeznek a hatalmas mozgalomhoz csatlakozást bejelentő nyilatkozatok a Vatikánba. Európai és amerikai püspökök gyermeki hálával köszönik meg a Szentatya

iránytmutató szavát. Katolikus egyesületek és intézmények ezrelék jelentik be készségüket, hogy felvegyék a harcot a bolsevizmussal szemben. — a pápai oktatás értelmében.

A világsajtónak a pápai körlevéllel foglalkozó cikkeit a Vatikánban gondosan gyűjtik össze és iktatják. Az így szerzett áttekintésből megállapítható, hogy a Vatikán szövege a nem-katolikus világsajtót is élénken foglalkoztatja és a bolsevizmus elleni összefogásra készíti.

Kié a „Criskaszárnya”?

Oradea. Saját tud. A már majdnem romokban heverő „Criskaszárnya” ügye ismét napirendre került városunkban. A „Criskaszárnyát” még annakidején egy magyar gróf ajánlkozta Biharvármegyének s a vármegye a magyar uralom alatt az I-es huszároknak adta át. A kaszárnya azonban időközben nagyon megrongálódott, úgyhogy a megye elhatározta, hogy úgy az épületet, mint az épülethez tartozó egy és háromnegyed hold telket árverésen eladja. Az árverést a háború alatt tartották meg s a legtöbbet ígérő a város volt. Az árverés jegyzőkönyvét a törvényes eljárás szerint felterjesztették az akkori kormány, a Károlyi-kormány biztosához. A kormánybiztos el is ismerte az árverés törvényességét és így a Criskaszárnya a város birtokába ment át.

A világháború után azonban a román kormány megsemmisítette a Károlyi-kormány

határozatát s nem ismerte el Oradea városát a Criskaszárnya jogos tulajdonosaként, bár Oradea tanácsa már teljesen berendezkedett a kaszárnyába s oda helyezte el a város köztisztasági üzemét.

Kedden este a tanácsülés után ismét felvetődött ez a kérdés s a gazdasági ügyosztály javaslatára a város bizottságot küldött ki, hogy a kaszárnya ügyében keressen békés megoldást a megyével. A bizottság tagjai Fodor Peter alpolgármester, Dancea Jakab alpolgármester és Boca Iekész tanácsoson kívül az illetékes ügyosztályok képviselői voltak, azonban lényeges megállapodást nem tudtak létrehozni a megyével s azért újabb speciális bizottságokat küldenek ki, úgy a megye, mint a város részéről, amely bizottság végre talán rendezni fogja, hogy kié a Criskaszárnya — a megyéé, vagy a városé?

A Magyar Párt kérte a választási igazolványok szétosztásának meghosszabbítását

Mint ismeretes, a szavazóigazolványok szétosztását a járásbíró október 14-én befejezte. 14 napon keresztül mindenkinek módjában állt volna, hogy átvegye igazolványát, azonban mégis sokan elmulasztották a kiváltást és így sokan maradtak szavazóigazolványok nélkül.

Tegnap délelőtt ezért a Magyar Párt nevében dr. Soós István városi tagozati elnök felkereste Christea járásbírósi elnököt és arra kérte, nyújtson módot a szavazóigazolvány átadására azoknak is, akik az elmúlt napokon nem tudták érte jelentkezni. Utalt arra, hogy Clujon már meghosszabbította a járásbírósi elnök a kiosztás határidejét, illetőleg újabb hetet engedélyezett azoknak, akik eddig nem váltották ki az igazolványt.

Christea vezető járásbíró jóindulatulag fogadta a közbenjárást és megígérte, hogy statisztikát készít arról, hányan váltották ki a szavazó igazolványt a rendelkezésre állott napokon. Ha a statisztika azt bizonyítaná, hogy a választók nagy hányada maradt igazolvány nélkül, elrendeli, hogy a járásbíró újabb határidőt állapítson meg a visszamaradt igazolványok szétosztására. A statisztika a jövő hét elejére készül és remélhető, hogy a vezető járásbíró már hétfőn vagy kedden kiadhatja az újabb határidő engedélyezésére szóló rendeletét.

A rendőrség hirdetménye a fegyvertartási engedéllyel bíró személyekhez. A bihormegyei prefektúra rendelkezésnek értelmében, amelyet a földművelésügyi minisztérium határozata alapján adtak ki, mindazok, akiknek az oradeai rendőrkészletre adott ki vadász fegyvertartási engedélyt, jelentkezni tartoznak október 17., 19. és 20-án 9 óra és 1 óra közt az első emelet 1. számú szobában az engedéllyel és az engedélyben foglalt fegyverrel együtt s magukkal kell hozni az 1936-37-re szóló vadászati engedélyt is. Akik nem tesznek eleget ennek a rendelkezésnek, azok ellen a fegyvertartási törvény büntető cikkelyét alkalmazzák. s. s. Popoviciu rendőrkészlet.

TEMETÉSEK. Füstös Imréné szül. Nagy Anna 69 éves korában meghalt. Temetése szombaton fél 5 órakor lesz a Steinberger kápolnából. — özv. Sebestyén Andorné szül. Koczka Juliánna 76 éves korában meghalt. Temetése szombaton 3 órakor lesz a Steinberger kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Felhívás a háztulajdonosokhoz. A Háztulajdonosok Szövetsége figyelmezteti azokat a háztulajdonosokat, akik eddig nem tették eleget az 1935. évi április 1-én meghirdetett adótörvény rendelkezéseinek és a folyó évi január hónapban nem adták be a pénzügyi adminisztrációhoz a lakók neveit, foglalkozását és az évi bér összegeit magában foglaló nyilatkozatot, hogy ezt a mulasztást a törvényben előírt súlyos következmények elhárítása érdekében a folyó évi november 1-éig okvetlenül pótolják. A bejelentés céljaira szolgáló űrlapok a háztulajdonosok rendelkezésére állanak a szövetség irodáiban: Rimanozóy-utca 8. és Avram Jancu 13. és ugyanazeken a helyeken a szövetség tagjai díjtalan felvilágosításokat is nyerhetnek.

XI. PIUS PAPA koronázása ezidél évfordulója alkalmából ez a gyönyörű könyv jelent meg

Kállay Miklós:

A pápa és a Vatikán

A pompás könyv egy szakavatott író tolla mellett 100 gyönyörű képpel mutatja be Szent Péter mai utódát a leg hatalmasabb koncepciójú pápák egyikét. Megmutatja őt a vatikáni szertartások kaprarázó pompájában, a zarándokok százezreinek hódolatától övezve. Megmutatja államférfiul bölcsességében és legmeghittebb és leg tisztább nemes emberi múltában. Ime néhány fejezete a könyvnek: Diadalosnap és a pápa' szék. A lombard városoktól a Vatikán trónjáig. Rattí bíbornok megválasztása. A Conclave és XI. Pius választása. A hátké fejedelme.

Hogy töltsi a Pápa egy napját, stb. stb.
A könyv ára 264 lei és portó.
Megrendelhető lapunk könyvosztályánál.

A veneziai romai katolikus plébánia vasárnapi hármass ünnepe

Október 18-án fejeződik be a szent misszió, amelyet 11-én kezdtek meg az oradeai veneziai plébánia-templom fennállásának kétszázadik évfordulója ünnepére. Október 18-án, vasárnap reggel 7 és 8 órakor csendes misék, 9 órakor szentbeszéd és nagymise, közös áldozással, majd Te Deum és utána

a „Katolikus Ház” felszentelése.

1. A hívek körmenettel vonulnak a Katolikus Házba, ahol a veneziai dalárda alkalmi éneket ad elő. 2. A Főpásztor megáldja az épületet. 3. Dr. Gyöngyössi István, a Katolikus Akció társadalmi osztályának elnöke mond ünnepi beszédet. 4. Alkalmi költemény. 5. Pápai himnusz.

A veneziai plébánia 200 éves fennállását az új Katolikus Házban este 6 órai kezdettel ünneplik. A műsor a következő: 1. Ima színyon. 2. Eneklés a dalárda. 3. A kétszáz éves plébánia. Előadja: Halász Gyula apátplébános. 3. Hozsanna zengjen. Eneklés a dalárda. 4. „A kereszt diadala”. Színjáték 1 felvonásban. 5. Ünnepi szólóének a Fráter vonószenekar kíséretével. 6. Pápai himnusz. Utána házimulatság.

CONVOCARE.

Institutul de Credit al Reuniunii Poporale S. A. din Oradea își va ținea

adunarea generală extraordinară

în localul Cercului Catolic la ziua de 25 Octombrie 1936, duminică orele 11 și 1/2, la care avem onoarea a convoca pe Onor. Acționari.

Ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație.
2. Sporirea capitalului social; Modificarea art. 5., 28., 34. din statut.
3. Eventuale propuneri.

Oradea, la 15 Octombrie 1936.

Consiliul de Administrație.

Extras din statute: În adunarea generală nu-și poate executa votul decât acționarul, care cu 3 zile înainte de adunare și-a depus acțiunile la casieria institutului.

MEGHÍVÓ.

A Népszövetség Hitelintézet R. T. Oradea f. év október 25-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartja a Katolikus Króben levő helyiségében rendkívüli közgyűlést, amelyre a t. részvényeseket ezennel meghívja az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. Az alaptörvény felemelése. Az alapszabály 5., 28., 34. szakaszának módosítása.
3. Esetleges indítványok.

Oradea, 1936. október 15.

Az igazgatótanács.

Kivonat az alapszabályokból: A közgyűlésen szavazati jogát csak az a részvényes gyakorolhatja, aki a közgyűlés előtt 3 nappal részvényeit intézetünk pénztáránál leteszi.

AZ AUTÓBUSZOK UJ TÉLI MENETRENDJE. A vasut téli menetrendjének érvénybelépése után f. hó 15-én megváltozott az autóbuszok menetrendje is. A közönség tájékoztatására alábbiakban adjuk a megváltozott menetrendet: Az Oradea—Cluj vonalon: Clujra indul reggel 6, délelőtt 11 óra, délután 15 óra 30 perckor, a borodai autóbusz indul 18 órakor. Alesdre déli 12 és este 19.30 perckor. Tileagd—Derna 18 órakor. Az Oradea—Salonta—Arad—Timisoara-i vonalon: Arad—Timisoarára: reggel 6, déli 12 és délután 17 órakor, Salontára 12, 17, 19 óra 30 perckor. Oradea—Marghita—Simleul-i vonalon: Simleulra reggel 6 és délután 17 órakor, Marghita 10, 17 és 19 órakor. Oradea—Ceica—Beius vonalon: Beiusra 8.30 és 18 órakor. Szerdán és csütörtökön reggel 8.30 helyett 6 órakor, Oradeáról Beliuba 17 és Tincára 12 és 19.30 órakor. Oradeáról Tarian—Ghiris—Tobolku és Cheresigre délután 16 órakor.

Az Iparosok Hitelintézetének Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Nagy Imre tagunk meghalt (48-ik halott), a „B” csoportból pedig Magyar Józsefné tagunk meghalt (202-ik halott). Ezért az esedékessé vált 10. illetve 11. leli minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőnknek. Az elnökség.

Meghívó. Az oradeai Építőiparosok Szövetsége felkéri az oradeai villanyszerelő mestereket, hogy 1936 október 17-én, szombaton este 8 és fél órakor a munkakamara (Str. General Mosoiu 4) földszinti nagytermében megtartandó fontos tárgyu szakmai gyűlésen okvetlen megjelenni szíveskedjenek.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Heltétlenül: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza. Csakis válaszlevegelyes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Enyhe idő, változatos felhőzet. Mérsékelt nyugati és északnyugati szél. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

Zürichi zárlat. Párizs 20.27, London 21.29 ót negyed, Newyork 435.00, Brüsszel 73.17 fél, Milánó 22.90, Amszterdam 233.75, Berlin 174.75, Bécs — schilling 72.50, Prága 15.40, Varsó 82.00, Belgrád 40.00, Bucuresți 325.

A KIRÁLY SZÜLETÉSNAPIJA. Az egész ország ma ünnepli Öfelsége II. Károly király születésnapját. Az ország minden templomában Te Deumot tartottak. A görögkeleti székesegyházakban tartott istentiszteleteken megjelentek a katonai és polgári hatóságok vezetői, a tisztikar és a tisztviselők a házakat minden városban fellebegtették, este pedig kivilágították a főbb utvonalakon a házak és üzletek ablakait.

A kormány tagjai még pénteken reggel Sinaia-ba utaztak, hogy kifejezzék Öfelsége előtt jókívánságait. A vonaton, Bucuresți és Sinaia között, rövid minisztertanács is volt.

FEKETE JÁNOS SZENTSZÉKI TANÁCSOS ÜNNEPELYES PLEBÁNOSI BEIKTATÁSA GELINTAN. Tg.-Săuceș. Saját tud. Treiscaune megye egyik legnagyobb római katolikus egyházközsége a gelintai, ahová Solyom Géza esperes-plebános halála után Fekete János szentszéki tanácsost neveztek ki. Az ünnepélyes beiktatás fényes külsőségek között az elmúlt vasárnap volt s azon majdnem kivétel nélkül résztvettek nemcsak Gelinta, Hilib és Harale lakosai, hanem a környék hitéleti és társadalmi vezetői is. Az új plebánost a község határában 60 tagu lovasbandérium fogadta, ahol Cseh István földbirtokos mondott üdvözlő beszédet. A több mint háromezer főből álló ünneplő menet ezután a templomba vonult, ahol az új plebános ünnepélyes szentmisét és szentbeszédet tartott. A mise után a plebánianak voltak az üdvözlések.

Furfangos tolvajok ellopták a máriaremetei kegytemplom áldozati kelyhét és a szentségtartót. Budapestről jelentik: Máriaremete kegyhelyen csütörtökön délután egy koldus külsejű ember alamizsnát kért a templomban tartózkodó szerzetestől, mialatt társa az oltár elé térdelt és imádkozást színelte. Amíg a barát egy viseltes szerzetes ruhát hozott ki a didérgő koldus részére, mind a ketten eltűntek és magukkal vitték a szentségtartót és az áldozati kelyhet, a benne levő ostyával együtt. A két kegytárgy értéke meghaladja a hatvan ezer leit. A rendőrség bevezette a nyomozást, amit nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a személyleírások eltérőek.

MUTH MIHÁLY CLUJI MŰEGYETEMI HALLGATÓ TRAGIKUS HALÁLA BUDAPESTEN. Budapestről jelentik: Budán a Horthy Miklós körte egy palotájában **Dobozy István** újságíró felesége hiába csengetett reggel a szobalánynak. Kiment a konyhába és a padlón fekve, holtan találta **Kollár Anna** nevű szobalányát. A konyhában erős gázszag volt. Csak mikor az ügyeletes rendőr feljött, vették észre, hogy a konyha melletti szobába is beszivárgott a gáz és megölte az ott alvó **Muth Mihály** 22 éves cluj-i származású műegyetemi hallgatót. A szerencsétlen sorsú diák három évvel ezelőtt telepedett meg Budapesten. Csütörtökön este vidáman feküdt le, nem sejtette, hogy a cseléd végzetes tette az életét is kioltja. Kollár Anna azért lett öngyilkos, mert korholó levelet kapott az édesanyjától.

A angol királyt a rendőrfőnök fogja őrizni. Londonból jelentik: A királykoronázási ünnepségek kezdetének napján új rendőrfőnök veszi át a Scotland Yard vezetését. A londoni rendőrség új főnöke **James Whitehead**, aki ma a Scotland Yard intellektuális osztályának vezetője. A jövőben a londoni rendőrfőnöknek új feladatköre is lesz: személyesen részt kell vennie minden szertartáson és nyilvános ünnepségen, amelyen az uralkodó is megjelenik. Az új rend az Eduárd király ellen legutóbb megkísérelt merényletnek köszönheti születését.

NYOLCVANHÁROMAN PÁLYÁZTAK A 35 EZER LEIES SZINDARAB-PÁLYÁZATRA
 A Cluj-i színház és a Helikon közösen 35 ezer leies szindarab pályázatot írt ki, amely — mint annakidején köztük — szeptember 15-én lejárt és október 15-ig kellett a zsűrinek döntenie. Nyolcvanhárom szindarab (dráma, vígjáték stb.) érkezett be. A bíráló bizottság, melynek tagjai voltak **Kós Károly**, **Kádár Imre** és **Sárosi Andor**, már meghozta döntését, de azt csak pár nap múlva hozza nyilvánosságra. A díjat, amint a feltételekben is megírják, nem osztják meg, hanem egy pályázónak adják ki.

Állatparadicsomot létesítettek Dél-Afrikában. Londonból jelentik: Évekkel ezelőtt Krüger Pál elrendelte Dél-Afrikában, hogy nyolcezer négyszékhométernyi kijelölt területen az afrikai vadállatok zavartalanul élhessenek. Megszületett a Krüger-park, amely ma a világ legérdekesebb és leggazdagabb állatkertje. Nagyszerű autótak vezetnek át a Krüger-parkon, hogy a közönség gyönyörködhessen a különös látványban. A gépkocsik folytonos járkálását a vadak már megszokták, nem ijednek meg, ha feltűnik egy gépkocsi és így nem is szaladnak el. Természetesen csak a Krüger-park bejáratánál gondosan átviszák az autót, ahol a vadállatok fel a vadállatok világát. Azonban eddig a parknak abba a részébe, ahol az oroszlanok tanyáznak, nem engedték meg a gépkocsi forgalmat. Ezen az óriási területen több száz oroszlan él. Most az „oroszlanok parkja” is megnyílt a nagyközönség számára. Csak a három téli hónapban lehet áttutózni az „oroszlanok parkján”. Érdekes, hogy az oroszlanok a Krüger-parkban már annyira megszokták az embereket, hogy az autótól sem félnek. Nem egyszer meg kell állniok a gépkocsinak, mert egy hatalmas himoroszlán sétál át, sőt megáll az út közepén, hogy megrázza bozontos sörényét. Alig tíz-husz méternyire az uttestől egy oroszlan-csaiád pihen. A Krüger-parkban ugyanis a park őrzői etetik a vadállatokat, tehát az oroszlanokat is. A Krüger-parknak mintegy 10 ezer alkalma-zottja van. A délafrikai állam rengeteg pénzt költ el azért, hogy a park híres vadállatait etethesse és felnevelhesse. Az elefántok parkja még zárva van a közönség elől. Nemrégben ugyanis az egyik elefántcsorda (mintegy 40-50 elefánt) megtámadta az eledelet szállító teherautót. Az elefántok még nem barátkoztak meg a gépkocsikkal.

Feljegyzések

Olvastunk a minap egy hosszú és bölcs cikket „kisebbségi” nyelven arról, hogy a liberalista demokráciának joguk van mindenféle erőszakos eszköz igénybevételére a maguk belső rendszerüknek megvédése és megmaradása érdekében. Vagyis átalakulhatnak könyörtelen diktatúrákká, hogy — demokráciák maradjanak...!

Ugyanazon a helyen olvastuk ezt a korszerű elméletet, ahol annyiszor tanították már ki bennünket, hogy milyen káros és veszedelmes tanokat hirdettek. Valahányszor arról írtunk nagy általánosságban, hogy a liberalista sivatagban tehetetlen, kiszolgáltatott porszem a védtelen ember, kit minden szellemeske tovasodor és ugyanez a sors jut egész kisebbségi nemzeteknek is, mert ez a rend az egyenlőség nevében egyformává akar tenni, porrá igyekszik törni minden népi vagy társadalmi természetes képződményt, mindig azt olvastuk: örült és öngyilkos politikát hirdettek, mert tanácsokat osztogatunk az itteni jobboldalnak. Amikor a fenyegető gazdasági és politikai veszedelmekkel szemben szüntelenül, szinte már mániákusan komoly gazdasági szervezkedést, a sorszerűen együvértartozóknak, a társadalmilag tenyleg együttélőknek gazdasági összefonódását hirdették: ritkán maradt el az olyan megjegyzés, hogy gyűlölködő antiszemita vagyunk, ami kevésbé illik katolikus köpönyegünkhöz. Ha pedig odáig merészkedtünk el, hogy az új, elmélyített nemzeti szellem utjaira és eredményeire, olasz, vagy isten bocsá! német párhuzamosságokra vagy példákra hivatkoztunk: dültek a megjegyzések felénk arról, hogy átkozott hitleristák vagyunk és Cuza uralmának építjük utját.

Holtott mi egyszerűen és szerényen öröklék csak a mi belső ügyeinkről elmélkedtünk, öröklék csak a gyermekeinkre és azok gyermekeire gondoltunk, kiknek nincsenek gazdag szülei, a szülei nek nincsenek többrendbéli vállalataik, nincsenek a hitlerista Berlinben potom pénzen vásárolt házaik, köröskörül kapitalista rokonságaik, kik boldogan ölelik keblükre a sok zseniális csemetét, amikor drága, számunkra megfizethetetlen külföldi tanulmányaiknak elvégzése után számos nyelv és bölcsészeti szakismeretek birtokában hazatérnek: ennek következtében tehát a mi gyermekeink és velük együtt egész nemzetünk gyors és biztos társadalmi és szellemi süllyedésre van ítélve, ha szövetségesei uton nem szervezzük meg a mi saját gazdasági erőinket, ha nem gondoskodunk arról, hogy a termelőink és fogyasztóink között a szövetséges hálózatán keresztül közvetlen kapcsolat álljon elő és megszülessen az a természetes áramkör, az a társadalmi szerkezet, melyben minden nemzetnek joga van, mert anélkül egyszerűen nem lehet nemzet, csak kallódó egyedek szomorú zürzavara.

Mi sohasem beszéltünk arról, hogy mihez van joga az itteni jobboldalnak s mit várunk tőlük, mert tudjuk, hogy nem várhatunk semmit, hogy a nemzetiségek dolgában nincsen különbség jobb és baloldal között, hanem csak a nemzetiségek között van különbség aszerint, hogy felismerik-e a helyzetüket és át tudják-e helyezni ellenállásuk súlypontját gazdasági térre vagy sem. És azt, hogy ezen mulik minden!

Kövessük-e most a velünk szemben alkalmazott módszereket és kérdezzük-e, hogy a nemzetiségek dolgában a diktatúra demokráciák vajjon miben különböznek a jobboldali diktatúráktól? Érdeklődjünk-e azért, hogy a csehszlovákiai diktatúra demokrácia lelkesítő netán cikkirót és 80 kilométeres határzónát sürget a maga részére, hol szimpla karhatalmi közegek, vállalatok, alkalmazatási szerződészek felett indokolás nélkül döntenek? A rajtuk kipróbált módszerek szerint pedig még azt is meg kellene kérdeznünk: csehországi barátainak biztatására ad efféle hasznos tanácsokat a liberalista demokráciának, mely tudomásunk szerint uralmon van s így azonnal meg is fogadhatja azokat? Avagy pedig állapodjunk meg abban, hogy a cikkiró egyszerűen a maga fajtájának jövőjéért aggódik s mindent ezen az aggodalmon keresztül néz, éppen úgy, ahogyan a magunk partáján mi teszünk?

Csak azt nem értjük: miért nem lehet ezt egyszerűen és nyíltan kinek-kinek a saját számfájára művelni!

(Skin.)

SVÁJC VISSZATARTJA A ROMÁN KIVITEI KERESKEDŐK KÖVETELÉSÉT. Bucuresți. Saját tud. Néhány bucuresți lap értesítést kapott, hogy a svájci kormány ellenintézkedésként elhatározta, hogy a román exportöröket Svájcban megillető összegek blokkírozottassanak a svájci bankkompenzációs pénztárában.

A Vatikán új bucuresti követe

üdvözlő nyilatkozatot küldött a román népnek

Legjobb kapcsolatok a Szentszék és Románia között

Bucuresți. Saját tud. Az új bucuresti pápai követ nyilatkozott az Adeverul munkatársának és a következőket mondta:

— Még nem vagyok beiktatva — mondotta — hivatalos minőségemben, mint a Vatikán diplomáciai képviselője, mert még nem jelentkeztem a miniszterelnöknél és öfelségénél. Kifejezésre juttathatom azonban, hogy mit érzek a román nép és Románia iránt. Kana lában is Románia is eok rokonszenvenvel hallottam Romániáról beszélni s midőn az ország földjére léptem:

fokozott erővel éreztem az örömet, hogy közreműködhetek a kapcsolat fenntartásán, amely a Szentszék és Románia között mindig a legjobb volt. Jóleső érzéssel töltött el a fogadtatás, melyben részesültem. Utközben csodáltam az ország szépségét és istenáldotta gazdagságát. Jókivánataimat küldöm a lap utján a román népnek.

Cassulo András pápai követ 1869-ben született Alexandria olasz tartományán. 1921-ben apostoli kiküldöttként Egyiptomba és Arábiába került, 1927-ben Kanadába küldötték ki, ahol ez év augusztusáig tartózkodott.

Forgalomba került az új DREHER—HAGGENMACHER ŐSZI SÖR Kérje mindenütt!

MEXIKÓI HELYZETJELENTÉS. Fribourg-ból jelentik: A svájci „Kipia” szerint a jelenleg fennálló törvény Mexikó egész területén mindössze ötszázhatvanhat lelkipásztornak enged meg a tevékenységet. A harminchárom egyházmegye és egy apostoli helynökség területén összesen 1231 templomban lehet istentiszteletet tartani. Még 1460 templom nyitva áll ugyan, de azokban istentisztelet nem tartható. *Sonora, Zacateca, Vera Cruz, Colima, Chiapas, Tabasco, Campeche* és *Quintana-Roó* államokban egyetlen nyitva levő templom sincsen.

Drága képviselői győzelmek és bukások Angliában. Londonból jelentik: A legutóbbi angol választásokon fellépett 1349 jelölt alkotmányos költsége hivatalos kimutatás szerint együttvéve 722.093 font volt. Összesen 21.997.054 szavazatot adtak le, tehát egy szavazatra átlag nyolc penny költség esik. A legmagasabb költsége F. E. Clarke dartfordi képviselőnek volt, aki 2233 fontot adott ki, míg Wedgwood ezredes, munkáspárti képviselő egyhangú megválasztása egy fillérbe sem került. A szintén egyhangúan megválasztott Baldwin miniszterelnök alkotmányos költsége 172 font volt, míg Ramsay MacDonaldnak 1289 fontba került a seahami bukás. Eden külügyminiszter választási költsége 673 font, Sir Samuel Hoaré 590 font, Neville Chamberlain kincstári kancelláré 629 font, Sir John Simon belügyminiszteré 1238 font, Lloyd Georgeé 707 font, Atlee őrnagyé (a munkáspárt vezére) 259 font, James Maxtoné (a szélső baloldali független munkáspárt vezére) csak 54 font volt. A drága bukások közé tartozik Sir Malcolm Campbell, a gépkocsis gyorsaság világbajnokának esete, aki 1118 fontot költött a sikertelen deptfordi választásra.

LLOYD GEORGE TÁMADJA A VILÁGHÁBORÚ ANGOL HADVEZETÉSÉT. Londonból jelentik: Csütörtökön jelent meg a könyvpiacra Lloyd George háborús megemlékezéseinek ötödik kötete. Ebben élesen támadja a világháború angol hadvezetését s főként Haigh tábornagy szerepét bírálja. A könyv már előzetesen nagy érdeklődést keltett az angol közvéleményben.

Pekingben tilos az utcán dohányozni. Pekingből jelentik: A pekingi városi hatóságok falragaszokon közhírré tették, hogy a város utcáin a dohányzást betiltják. A hatóságok úgy vélik, hogy ez az intézkedés emelni fogja a közérköcsiség színvonalát. Az utcai dohányzókat tettenérés esetén három hónapig terjedő elzárással büntetik.

Az aradi fényképiállítás és verseny nyertesei. Az aradi S. G. A. sportegylet turista szakosztályának országos amatőr fényképiállítására 222 kép érkezett, melyek közül 31 képet díjazott a bíráló bizottság. A nyertesek a következők: A turisztikai csoport nyertesei: dr. Adler László Arad, Sutu Ioan Oradea, Kelly Zsigmond Arad, ifj. Marx József Aiud, Knauer Julius Bucuresti, Pécsi Vidor Arad, Rónai Miklós Cluj, Grumáz László Arad és Grünfeld Sándor Oradea. A tájkép csoport nyertesei: Kelly Zsigmond Arad, Grumáz László Arad, Moşoiu Victor Arad, Korányi Mária Arad, Weichelt Oszkár Arad, dr. Cotioiu Romulus Arad, Kröbl Lajos Cluj, Lányi János Resita és dr. Mager Aurél Arad. A zsáner csoport díjait a következők nyerték: Pécsi Odón Arad, dr. Adler László Arad, ifj. Marx József Aiud, Buzáky Gyula Arad, dr. Mager Aurél Arad és Kelly Zsigmond Arad. A művész csoport nyertesei a következők: dr. Középeşy László orvos Oradea, Sutu Ioan Oradea, K. Lehmann Brasov, Hónig Miklós Oradea, dr. Adler László Arad, Pécsi Odón Arad és P. Siemann Gedeon Arad. A kiállítás győztesei és helyezettei az SGA turistaosztálya művészi kivitelű aranyozott, illetve ezüstözött plakettjét márványalapon (fatálon), azonkívül díszoklevelet nyerték. Tiszteletdíjakat adományoztak: Arad megye egy ezüst serleg, Arad város egy ezüst serleg, Voitländer gyár egy fényképezőgép felszerelve, AGFA gyár árukat, Kelly Zsigmond fotószaküzlet 1000 lelt. Foto Central Arad árukat, Bloch H. cég Arad árukat és Beleznav István művészi rézkarcot. A kiállításon résztvevő fényképezők az egyesület díszoklevelét kapják emlékként.

Mary királyné unokája szobát takarít az etoni iskolában. Londonból jelentik: Lascelles lord, Mary királyi hercegnő és Harewood lord 11 éves fia belépett a híres etoni középiskolába, ahol teendője a tanulmányokon kívül egy felelősségteljes diák személyes kiszolgálása lesz az iskola régi hagyományai szerint. Az ifjú lord, aki Mary királyné unokája, szabadidejében „gazdájának” teáját készíti, szobáját takarítja, edényeit mosogatja, kandallóját tartja rendben és ügyel a tüzre. Ezt végig kell szolgálni minden alsóbb osztálybeli etoni diáknak.

AZ ÉHSÉG, AZ BORZALMAS GYÖTRELEM! Prágából jelentik: Prága hercegésze, Kaspar biboros a közeledő télre való tekintettel megrázó szavakkal fordult minden „jóakaratu ember”-hez, hogy kiki teljesítse az idők parancsolta szociális kötelességét: „A tél közeledik minden borzalmával — írja a főpásztori körlevél — és különösen a szegényeket és munkanélkülieket fenyegeti megint. Főpásztori körutazásaim során vértett a szívem attól, amit láttam és hallottam. Pedig az még a nyáron történt. Mi lesz majd a télén? Az embereknek nincs ennivalójuk! A csatornák hulladékait főzik meg a saját maguk és gyermekeik részére. Az éhség, az borzalmas gyötrelem!... Azért fordulok én tihozzátok: jóakaratu emberek! Segítsetek! Segítsetek! És újból kérlek, hogy segítsetek, amíg nem késő!”

Három borjut téptek szét a farkasok. Tg-Săuceş. Saját tud. Az első hűvös, hideg őszi napok után az erdőalatti községekbe már látogatást tettek a farkasok. Gelintán a község szélén Erdély János és József gazdák borjait este, a csordából hazatérés idején megtámadták a fenevadak és mind a három borjut felfalták. A környéken legeltető juhászok majdnem minden éjszaka harcban vannak a nyáj ellen támadó farkasokkal.

NEM ENGEDTEK BE FRANCIAORSZÁGBA A BELGA REXISTA PÁRT VEZÉRÉT. Párizsból jelentik: Mint a „Paris Soir” jelenti, Léon Degrellet, a belga rexista párt vezéré, aki vonaton rövid tartózkodásra Párizsba akart utazni, a határon a francia hatóságok felszólították, hogy térjen vissza Belgiumba. A lap értesülése szerint Dayer rexista képviselő, aki jelenleg Párizsban tartózkodik, illetékes helyen tiltakozást emelt a francia hatóságok eljárása ellen.

* **Gyomor- és bélhurut,** az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsav-túltengés az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával leggyorsabban rövidesen megszűnnek. Az orvosok ajánlják.

SZÍNHÁZ

AZ ÚJ MAGYAR SZÍNHÁZIGAZGATÓK ÉS RENDELET A MŰKEDVELOK RÉSZÉRE. Clujról jelentik: Tegnap érkezett meg a helyi művészeti főfelügyelőséghez a kultuszminister rendelete, amelyben azoknak a magyar színigazgatóknak a névsorát közli, akik a színházi évadra játszási engedélyeket kaptak. Az engedélytulajdonosok a következők: *Thália Rt.* Cluj, *Kozma Hugó,* *Haller Sándor,* *Ferenczy Gyula,* *Fenyvessy Gyula,* *Battyán Kálmán,* *Somogyi Béla,* *Jódi Károly,* *Mihály Károly,* *Róna Sándor,* *Bácskai Gyula,* *Hevesi Miklós.* Amint ebből a névsorból kitétnik, *Szabadkay József* satumarei igazgató és *Szendrey Mihály* ebben az évben nem kaptak engedélyt. A rendelet közli, hogy az új színházi idényben minden kisebbségi szintársulatnak legalább két román szindarabot kell bemutatnia. Az igazgatók tartoznak szerzett jogukat előzőleg rendezni. Az igazgatók színészeikkel szemben fennálló szerződéses viszonyukat csak az inspektorátus történet előzetes bejelentés után változtathatják meg. — Korlátozza ez a rendelkezés a műkedvelő társulatok darabelladásait is. Eszerint a *műkedvelő társulatok csak a helyi hatóságok előterjesztése alapján kaphatnak engedélyt előadások megtartására.* Az előadandó darabot mellékelni kell a kérvényhez. A kéréseket *huszonnégy nappal az előadás megtartása előtt kell beadni.* A szinpadí egyenruhák engedélyzése ügyében a rendőrkészturek intézkednek. *Műkedvelők csak a helyi hatóságok előterjesztése alapján kaphatnak engedélyt a darab előadására.* A darabot vagy nyomtatásban vagy tiszta gépirással kell a kérvényhez mellékelni. Kivételet képeznek ez alól a má révek óta engedélyezett darabok. Az elintézés simán megy, minden személyes intervenció fölösleges. Huszonnégy nappal az előadás előtt kellően felblyegzett kérvényt kell intézni — a helyhatóságai előterjesztéssel együtt — az inspektorátushoz, amely azt felterjeszti a minisztériumhoz, ahonnan az engedély közvetlenül a kérvényezőkhöz fog menni. Hatósági- vagy szabadjegyek engedélyzése körül az eddigi rendelkezések érvényesek.

Husadikán kezdődik az aradi színiszezon. Az aradi színház, amelynek igazgatását az idei szezonra Kozma Hugó kapta meg, kedden, október husadikán kezdi meg szezonját. Az aradi szintársulat fog az idén Timişoarán is játszani. A tagok között szerepelnek a satumarei színház tavalyi legjobb erői közül Trillap Ilona és Horváth László is.

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök ravatalától távoznak az előkelő vendégek.

Jobbról balra: Horthy Miklós magyar kormányzó, Göring porosz miniszterelnök, Ciano görög olasz külügyminiszter és a hátsó sorban jobbról Schuschnigg osztrák szövetségi kancellár.

A MERCUR
SORSJEGYÁRUDA: KÖVETKEZŐ
NAGY NYEREMÉNYEKET
jelent, amelyeket az október 15.-iki
huzáson nyertek:

Loteria 11 cl. IV.

MATCA:

200.000 Lei 57754 II. Oradea
100.000 Lei 1334 II. Bucuresti
1334 I. Arad
1685 II. Timisoara
24050 II. Cernauti
26629 II. Timisoara
42251 II. Chisinau

ANEXA:

70.000 Lei 151342 II. Bucuresti
283975 I. Cernauti

KÖZGAZDASÁG

A „hontalanság“ hátrányai az iparban és a kereskedelemben

Az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara elvi döntést kíván

Ismételten közöltük olvasóinkkal, hogy az új ipartörvény rendelkezései szerint az iparüzésre jogosító okmányok átcserelésére mellékelni kell a kérelmező állampolgársági igazolványát, illetve annak hiteles másolatát is. Sokan vannak azonban a csatolt területeken olyanok, akik — bár a mai megnagyobbodott Románia területén születtek, itt élnek, valamelyik községben illetékességgel bírnak, de viszont az állampolgárok lajstromában nem szerepelnek. Kimaradtak a „teljesjogság anyakönyvé“-ből, vagy azért, mert a kitűzött határidőben állampolgárságuk igazolása végett nem jelentkeztek, vagy pedig mivel jelentkezésüket formai okokból visszautasították.

Ezekkel az iparüzőkkel most alaposan foglalkozott a Munkakamara gondja. Nem tudják: mitévők legyenek? A legtöbb esetben kétségtelen a békeszerződés értelmében vett törvényes állampolgárság, de

hiányzik a hivatalos okirat, amely azt igazolná.

Hogyan intézkedik az oradeai Munkakamara?

Samarineanu hírlapíró, az oradeai Munkakamara elnöke kétségtelenül szociális érzékű egyéniség. Már hivatalának természete is ebben az irányban rendel el. Bizonyos, hogy érzi a helyzet fonákságát, annál inkább, mert olyan „hontalan“-ok is akadnak, akik származásuk szerint született románok. Az új elnök kijelentette, hogy a vezetése alatt álló kamara ezt a fonák helyzetet szóvártette a minisztériumban, ahol

megértették, hogy az ügyet jóakarattal fogják tanulmányozni.

Őszintén szólva: Samarineanu elnöknek ez a nyilatkozata legkevésbé sem alkalmas a kedélyek megnyugtatására. Tudjuk ugyanis, hogy

Románia területén sokszor tízezres tömegekben élnek a fenti értelemben vett „hontalanok“. Persze, a legkülönbözőbb foglalkozási csoportokhoz tartozók.

A kisebbségi népesorítók politikai pártjain kívül nem törődik nehéz sorsukkal senki. A törvényeket rendelkezéseket és szabályzato-

kat velük szemben megszorító értelmezéssel magyarázzák, holott — ha valahol — itt volna helye a legszabadelvűbb elbírálásoknak.

Tény az, hogy ez a nyílt seb fájdalmas. Nemcsak a kisebbségekre, hanem a többségi népre is. Így tehát nagyon kevés vigasztalás egy jószándéku miniszteri ígéret, melynek zsróját Samarineanu elnök úron kívül nyilván nem fogja vállalni senki.

Szerfölött kívánatos volna, hogy végre hagyjunk fel a közgazdasági élettől idegen regényeskedéssel és inkább a komoly megfontolások felé tájékozódjunk, amint az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara tette.

Az oradeai Kamara elvi döntést követel

Némely közületekben még van nyoma az önkormányzati érzéknek. Az érdekképviseleték ritka példányai is olykor ráhízáznak arra, hogy nekiké voltaképpen a gondozásukra bízott érdekeiket kell szolgálniuk, nem pedig a pártpolitikát, amelyhez semmi közük. Ezek közzé tartozik az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara is, amely eleddig is számtalan esetben adta tanujelét annak, hogy felfogásaiban, célkitűzéseiben és intézkedéseiben a helyzet komoly magaslatain áll. A „hontalanság“ kérdésében sem maradt hűtlen hagyományos érdekképviseleti felfogásához. Intézkedett okosan kitapintva a baj felidézé körülményeit.

A helyzet megértéséhez tudni kell, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara egyben cégbejegyző hivatalok is. Köteleességük minden ipari és kereskedelmi vállalat cégét lajstromozni.

A cégek bejegyzéséhez is szükségeltetik azonban az állampolgárság okmány-szerű igazolása — szóval felmerül igen gyakran a „hontalanság“ sokat emlegetett nyílt kérdése.

Császármetszés

A kamara nem ígérget, nem szaval, nem tüzel, ellenben elhatározza, hogy azokat, akik állampolgársági igazolvánnyal nem bírnak, úgy minősíti, mintha idegen honosok volnának s be-

Ugy érezte, mintha karján égési sebei lennének

Kinos éjjelek neuralgikus fájdalmak miatt

Annyi „orvosságot“ kísérelt meg — mindet eredmény nélkül — hogy elvesztette minden bizalmát. Végül mégis rábevezették, hogy kísérletet tegyen Kruschen sóval és ezuttal nem volt kiábrándulásban része.

Ezt írja nekünk: „Hosszu, igen hosszú időn keresztül szenvedtem neuralgikus fájdalmakban. Az éjszakák rendkívül kinosak voltak, a fájdalom miatt nem tudtam szememet lehunyni. Ugy tűnt nekem, mintha égési sebeim lennének a kezemen és karjaimon és semmi sem tudta fájdalmaimat enyhíteni. Egy nap olvastam, hogy egy hasonló betegségben szenvedő meggyógyult Kruschen révén és elhatároztam, hogy én is teszek egy kísérletet. Minden reggel egy fél kanál Kruschen sót szedtem és minden adag után jobban éreztem magam. Megvallom, hogy eleinte nem volt nagy a bizalmam, mert igen sok úgynevezett orvosságot próbáltam meg, de most nem találok megfelelő dicsérő szavakat a csodás készítmény számára, amelyet teljes szívből ajánlok“. — A. H.

Kruschen hat só keveréke, amelyeknek az a tulajdonságuk, hogy szabályozzák a belső szervek működését, miáltal elősegítik az Ön szervezetének a tisztítását, a vér felújítását. Egészesen új vér, megtisztult vér fog eláramlani az Ön szervezeté pórusaiban és új életet fog Önnek adni. Akkor a neuralgia, köszvény és a többi hasonló betegség szinte varázsszóra el fog tűnni.

Sels Kruschen az ország minden gyógyszerárában és drogériájában kapható. Nagy üveg 95, kis üveg 60 lei.

jegyzésüket a külföldiekre vonatkozó rendelkezések értelmében a minisztérium döntésétől teszi függővé.

A kormány elutasító álláspontra helyezkedik

Az oradeai kamara kitűnően informált körülmények között pillanatra sem lepte meg, hogy a minisztérium döntése kedvezőtlennek bizonyult. Ellenben új akciót kezdett, amelynek lényege, hogy

bejegyezhetőek legyenek mindazon „hontalanok“ cégei is, akik nyilván nem külföldiek, itt születtek, a békeszerződés megkötésének idején a mai Romániában éltek, az idegen honosok ellenőrző lajstromában nyilvántartásba véve nincsenek s valamely romániai községben illetékességgel, vagy legalább is állandó lakással bírnak.

Az oradeai kamara, a Kereskedelmi és Iparkamara Szövetségétől kér elvi döntést az ügyben, különös tekintettel arra, hogy a cégbejegyzés elmulasztása a „hontalanokra“ nézve is igen súlyos büntető következményekkel jár. Ugy tudjuk, a Szövetség kedvezőtlen döntése esetén a kamara bírói útra tereli a kérdést.

Az adómentesség kedvezménye csak háromszobás lakások után jár

Az új házak adómentessége — amint annak idején jelentettük — az 1934-ben alkotott egyszakaszos törvény értelmében vitássá vált. Ez a törvény ugyanis megszorította az adómentesség kedvezményének alkalmazását. Történt pedig e nehezen magyarázható korlátozás éppen akkor, amidőn az éveken át stagnáló építkezési kedv élenkülöni kezdett s ennek következtében minden kilátás adva volt, hogy az építkezésekkel kapcsolatos ötvennyolc iparág munkaadói és munkásai végre dolgozhatnak.

A különös törvény határozottan lefékezte az építkezési kedvet s a közönség körében ma is általános a tájékozatlanság: hogyan áll valaképpen az új építési házak adómentességének kérdése?

Némileg tisztázná a helyzetet az aradi pénzügyigazgatósághoz intézett újabb miniszteri rendelet, amelyet azonban csak fenntartással közölhetünk, mivel más pénzügyigazgatóságok a rendeletről állítólag nem tudnak.

Aradi híradásunk szerint a jövőben kizárólag azok kérhetnek házádómentességet, akik oly lakóépületeket építenek, amelyek legfeljebb 3 lakószobát és megfelelő melléképületeket foglalnak magukban. Ezen feltételek mellett lehet csak kérni a házádómentességet; a ház lakhatóvá válásától számított három esztendői időtartamra.

Nincs kamat — lesz adó!

Különös meglepetések a „vélelmezett“ kamatok után fizetendő adó ügyében

A pénzügyminisztériumban folytatott és az egyenes adótörvény módosítására irányuló tanulmányok már több meglepetéssel szolgáltak. A legújabb ezek közül az u. n. **vélelmezett kamatok után követelt tőkekamatadó ügy**

Az egyenesadótörvény 23. szakaszának 4. pontja b) bekezdése előírja, hogy kereskedelmi követeléseknél 6, más polgári természetű követeléseknél 5 százalékos kamatot kell a kivételtől elvonni, amennyiben nincs kamat vagy az ennél kisebb százalékban van megállapítva.

Előfordul azonban, még pedig igen gyakran, hogy bajba jutott társaságoknál valamelyik cégtárs, vagy a társaság egyik tagja saját tőkéjéből kamatmentes kölcsönt ad a vállalatnak, amelyre nézve visszafizetési határidőt sem állapítanak meg. Ez voltaképpen burkolt tőkeemelés proporciós kölcsönt ad a vállalatnak, mint hogy azonban ez vélelmezés alapján nem esz-

közölhető, az egyenesadótörvény értelmében a kölcsönzött tőke után a hitelezők terhére tőkekamatadó fizetendő.

Az igazságszolgáltatási fórumok ilyen esetekben azonban több olyan döntvényt hoztak, melyek szerint a **vélelmezett kamatok utáni tőkekamatadó csak akkor követelhető, amíg a hitelezők jogai is követelhetők, illetve csak kölcsönzött tőkék birtokába jutnak.** Minthogy pedig az egyenesadótörvény 25. szakasza nem ír elő terminust a tőkekamatadó fizetésére, önként felmerül a kérdés, **mikor válik voltaképpen esedékessé ennek a fizetése?**

E hiány pótlása végett az egyenesadótörvény módosítása kapcsán a 25. szakaszt új bekezdéssel egészítik ki, melynek értelmében a **vélelmezett kamatok utáni tőkekamatadót minden évben a mérleg összeállításával egyidejűleg vetik ki.**

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASÁRNAP, OKTÓBER 18.

București. 6.30 Reggeli műsor. 11.30 Harangszó. Egyházi beszéd. 11.50 Egyházi ének lemezen. Utána egyházi előadás. 12.10 Karének. 12.40 Időjárás. Vizálás. Dinicu-zenekar. Közben: Hírek. Sport. 16. Előadás. 18. Kis rádiózenekar. 19. Időjelzés, időjárás, időszerű anyag. 19.15 A zene folytatása. 20.05 Felolvasás. 20.25 Balalajkanevyes. 21. Felolvasás. 21.15 Rádiózenekar, Gut-zianu Emilia szoprán és Alexandrescu Aurél tenorral. 23.30 Hírek. Sport. 23.25 Lemezek. 24.55 Hírek.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László dr. 12—13.55 Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus-Szive-templomból. A szentbeszédet P. Wachter István dr. S. V. D. prefektus mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Hangverseny Zenekar. 14.45 Világhíradó. 15. Hanglemek. 16. Gazdáknak. 16.50 a magyar-csehszlovák országok közötti válogatott labdarúgómérkőzés második félidejének közvetítése Prágából. 17.50 Szalonötös. 18.30 Eszlári István dr. előadása. 19. Liszt-művek két zongorán. 19.45 Baló Elemér csevegése. 20.15 Sporteredmények. 20.30 Operatőrlőadás a Stúdióban: A gésák. 22.25 Szalonzene. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, OKTÓBER 19.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.15 Előadás. 18. Rádiózenekar. 20. Felolvasás. 20.20 Gramofonlemezek. 21.10 Felolvasás. 21.15 Brahms: B-dúr hatos. 22.05 Könyvek. 22.10 Baumann-Radulescu Roza Schubert-, Brahms- és Wolf-dalokat énekel. 22.30 Hírek, sport. 22.45 Dinicu-zenekar. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.30 Ének. 15. Zongora. 15.40 Hírek. 17.15 Diákfelőla. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Mánási Ödön dr. előadása. 18.30 Szalonzene. 19.30 Miskolczy Gyula dr. előadása. 20. Szalonötös. 20.45 Koudela Géza dr. ismerteti Liszt: „Szent Erzsébet legendáját” és közvetítése Bayreuthból. 22.10 Hírek. 24. Hanglemek. 1.05 II.

KEDD, OKTÓBER 20.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Gramofonlemezek. 19. Felolvasás. 19.15 Gramofonlemezek. 20. Felolvasás. 20.20 Marinescu-Moreanu Mária énekel. Schubert: A halál és a lények. Schumann: Nem tudom hinni. Saint-Saens: Sámson és Delila, ária. Verdi: Don Carlos, ária. Brediceanu: Román népdal. 20.45 Filomen Efim hegedül. Goldmark: Andante. Francoeur-Kreiser: Siciliana és rigaudon. Beethoven: G-dúr románc. Paganini: Campanella. 21.15 Felolvasás.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Katonazene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Balalajkanevyes. 15.40 Hírek. 17.10 Aszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Raggamby Fluck András dr. előadása. 18.30 Hanglemek. 19.30 Boróczy Rezső előadása. 20. Szalonzene. 21. Három egyfelvonásos. 21.55 Hírek. 22.15 Szalonzene. 23. Időjárásjelzés. 23.05 Cigányzene. 23.45 Hangverseny Zenekar. 1.05 Hírek.

SZERDA, OKTÓBER 21.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 18. Julea Vazul zenekara. 20.15 A kis rádiózenekar műsorának közvetítése, amely a következők: Dostal: Oreolya, keringő. Valetti: Velencei holdas éj. Hennig: Szerenád. Blume: Humoreszk. Engelberger: Keringődal. 21.15 Üzenetek. 21.25 Stefanescu-Goanga Péter énekel. 22. Brüsszel. 23. Hírek. 23.15 Vendégül zene. 23.55 Hírek külföldről.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Hanglemek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Ének. 15. Hegedű. 15.40 Hírek. 17.15 Diákfelőla. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Magyar nóták cigányzenekarsírettel. 19.05 Imre József dr. előadása. 19.35 Jazz. 20.15 Aradi Zsolt előadása. 20.45 Szalonzene. 21.45 A belga rádió Európa-hangversenyének ismételtetése és 22. a hangverseny közvetítése. 23.05 Hírek. 23.25 Jazz. 24. Angolnyelvű előadás. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény).

Adás-vétel

Egy
hangverseny zongora
eladó. Oradea, Strada
Bratiano No. 27.

Eladó
orvosi rendelő butor-
zat, operációs ágygal.
Moldovan Regele Fer-
dinand 36. balra.

Jókarban
levő fekete női télika-
bát eladó. Oradea, Str.
Delavrancea 16. szám.

Eladó
jó karban levő sötét-
kék női télikabát, ki-
sebb alakra. Cím: Ora-
dea, Str. Gheorghe La-
zar No. 5. Szabó J.

Használt
ebédítő butorok és egy
szobakávé eladók. —
Oradea, Strada Cioro-
zariu 30. szám.

MAGAS
árért veszek aranyat,
ezüstöt, brilliántot bár-
milyen mennyiségben.
HERBST ékszerész
Oradea, Bul. „Cgele”
Ferdinand No. 3.

Pálma
eladó. Oradea, Str. Pa-
leur 79. szám.

Eladó cimbalom

Str. Porumbelului 11.
alatt. Pollmann.

PŪHA OLMOT állan-
dóan vesz a Szent
László-nyomda r. t.
Oradea, Strada Regele
Carol No. 5.

Lakás

Kiadó
kétszobás alkovos la-
kás, fürdő- és előszobá-
bával, kertes házban,
november 1-re. Oradea,
Str. Joan Ciardas 38.

Kiadók
új házban egyszobás,
fürdőszobás és 3 szobás
lakások. Oradea, Ci-
rozariu-utca 35-a.

Kiadó
egy háromszobás, ösz-
komfortos lakás no-
vember 1-re. Oradea,
Str. Cantemir 25. sznr.

Kiadó
egy udvari szoba-kony-
ba, speizos lakás, kez-
szes melléképítmények-
kel november 1-ére
Str. Eliade Radulescu
No. 13.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 22.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.15 Előadás. 18. Stefanescu-zenekar. 20. Felolvasás. 20.20 Gramofonlemezek. 20.45 Őszi hangverseny. Rádióze-
nekar Dimitru Nella énekével. 21.45 Felolvasás. 22. Fotinu Mária zongorázik. Brahms: G-moll rap-
szódia. Schumann: Nocturno. Chopin: Cisz-moll nocturno és scherzo. 22.30 Időjelzés, időjárás, hí-
rek, sport. 22.40 Táncczene. 23.55 Hírek.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Kamarakórus. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.40 Hírek. 17.15 Katonazene. 17.45 Pontos időjelzés. 18.30 Boros Rezső előadása. 18.45 Liszt emlékhangverseny. 19.45 Mezőgazdák-
nak. 20. Hanglemek. 20.45 Papp Viktor előadása. 21.10 Krisztus oratorium előadása. 23.10 Hírek. 23.25 Szalonzene. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, OKTÓBER 23.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Jonescu-Gaina-zenekar. 20. Felolvasás. 30.35 Közvetítés az Operaházból.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemek. 15.40 Hírek. 17.15 Diákfelőla. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Buday Kálmán dr. elő-
adása. 18.30 Hegedű-zongora. 19.05 Sportközlemé-
nyek. 19.15 Szalonzene. 19.50 Szalay László rajza. 20.25 Az Operaház előadásának ismertetése és 20.30 az előadás közvetítése: Bohémélet. 21.10 Hí-
rek. 21.40 Külföldi negyedóra. 23.10 Időjárásjelze-
tés. Majd: Cigányzene. 24.10 Lemezek. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, OKTÓBER 24.

București. 6.30 Reggeli műsor közvetítése. 13. Gramofonlemezek. 13.25 Sporthírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Katonazene közvetítése. 19.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21. Felolvasás. 21.15 Jazz. 22.45 Hangverseny közvetítése a tiszti ka-
szinóból.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13. Harangszó. 13.05 Szalonzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 18. Hanglemek. 18.30 Szilády Zoltán dr. előadása. 19. Cigányzyerek-zenekar. 19.55 Keszi Imre dr. előadása. 20.25 Zongora. 21. Hangjáték a Stúdió-
ban. 22.35 Hírek. 23. Táncczene. 23.40 Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.05 Hírek.

Textiles

és rövidáru kiszolgált
15-re helyben vagy vi-
dékre állást keres.
Szabó József, Oradea
Str. Hilária 2-a.

Kiszolgált

és tanulóanyag felvéte-
tik Pfaff cégnél, Ora-
dea, Sas-passage.

Keresek

szakmunkás nőket per-
zsa szövéshez. Veszeli
perzsaöngyeg nyírógép-
pet. Oradea, Str. Vla-
huta 4. szám.

Oktatás

Felolvasással

elvállalom elemisták
liceumi magántanulók
és liceumi rendes tanu-
lok házi oktatását, elő-
készítését. Cím a kiadó-
ban.

Berlitz módszer szerint
tanítok francia nyel-
vet, heti két óra havi
200 lel. Címeket a ki-
adóhivatalba kérek.

Zenker Margitnál

újabb szabászatú és
varrótanfolyam kezdő-
dik október 15-én. Ora-
dea, Bulv. Regele Fer-
dinand No. 44.